

EVANGHELILE CRĂCIUNULUI - ISTORIE SAU TEOLOGIE?

COMENTARIU EVANGHELIC AL PR. ALBERTO MAGGI OSM

Tematica, așa cum putem deduce, tematica propusă este: Evanghelile Crăciunului. Dorim să aprofundăm acele Evanghelii, cele a lui Matei și Luca, care tratează narațiunea nașterii lui Isus și este bine să o facem în această perioadă, propriu pentru că în această perioadă aceste Evangheli sunt folosite, manipulate și transformate într-o frumoasă favolă, care se potrivește mai mult pentru a construi un presepiu decât să influențeze viața creștinilor.

Așadar, vom încerca să descoperim bogățiile acestor capitole din Matei și Luca, primele două capitole din aceste Evanghelii, unde evangheliști ne prezintă nașterea lui Isus. Atunci când citim Evanghelia, cu atât mai mult când afruntăm pasaje precum acestea, este mereu necesar să reamintim că Evanghelile, cu toate că conțin fără îndoială elemente istorice, nu sunt istorie, ci teologie. Evanghelile nu fac parte dintr-o cronică sau articol de ziar, dar fac parte unei credințe. Evanghelile nu sunt o înșiruire de fapte, ci o propunere a adevărului. De ce acestea?

Dacă noi încercăm să contruim din punct de vedere istoric nașterea lui Isus nu reușim să extragem nimic concret din Evangheli. Avem două narațiuni (două prezentări), ceea a lui Matei și a lui Luca, care sunt complet diferite una de cealaltă. Vom vedea cum în Matei totul este concentrat pe o prezentare dramatică. Așa cum știm, Isus se naște, Irod încearcă să-l omoare și trebuie să fugă în Egipt. Dar narațiunea lui Luca în schimb, Isus se naște și nu numai că familia nu fuge în Egipt, dar am putea spune că merge chiar în gura lupului. După tăierea împrejur, merge să-l prezinte pe Isus în templul din Ierusalim, acolo unde era Irod. Așa cum se poate vedea, între cele două narațiuni sunt incompatibile și nu este posibil nici un fel de conciliere.

De ce acesta? Pentru că evangheliști nu doresc să transmită o istorie, ci un adevăr; și vom vedea cum acel mesaj pe care evangheliști ni-l transmit este același, identic și este deasemenea actual încă, și pentru noi astăzi, dar forma și formularea cu care acest mesaj este anunțat este diferit. Așadar mesajul pe care-l vom vedea atât în Luca precum și în Matei este identic. Dar care este acest mesaj?

Mesajul este ceva de nemaiauzit, de neimaginat, de neacceptat, ceva pentru care Isus a plătit cu propria sa viață, pentru a fi fidel acestui mesaj: **este acela de a prezenta lumii nu un Dumnezeu bun, ci un Dumnezeu exclusiv bun, un Dumnezeu în care iubirea este universală.** Dar această iubire universală a lui Dumnezeu se confruntă, cu ceea ce prin rațiunea însăși a existenței sale este principalul dușman al acestei iubiri, și anume religia. Când se vorbește de religie, în acest context, se înțelege toate acele comportamente, idei, pe care omul le-a creat pentru a intra în comuniune cu Dumnezeu. Ei bine, în orice religie, inclusiv în cea iudaică, în ambientul cultural și spiritual în care Isus s-a născut, deasemenea în orice religie, Dumnezeu este prezentat ca și unul care discriminează umanitatea, și-i îi divide între cei care merită iubirea Sa și cei care nu o merită, între persoanele care se pot apropia de El, cei **puri**, și persoanele care sunt iremediabil și definitiv rupte de El, adică persoane **impure**. Când se anunță, și Isus făcând aceasta a riscat și a plătit cu propria viață, o iubire care nu se lasă condiționată de comportamentul

sau răspunsul oamenilor, aceasta este ca o explozie nucleară care distruge din temelii religia, care se baza pe pedeapsa unui Dumnezeu care premiază pe cei puțini buni dar îndeosebi pedepsește pe majoritatea care sunt vinovați. Așadar este imaginea prin care se impune adevăruri, prin frică și teamă.

Cu, Isus se începe să se înțeleagă, și lumea este atrasă și acceptă aceasta, că Dumnezeu este iubire, că Dumnezeu - și aceasta este o noutate care apoi se va numi **Vestea cea Bună** - nu este atras de meritele persoanelor, ci de nevoile lor. Dumnezeu nu este atras de virtuțile persoanelor, ci de necesitățile lor și deci este o iubire universală, o iubire fără margini, adresată tuturor, o iubire care-l va face pe Petru, după un dureros drum al conversiunii sale să spună: **pentru că Dumnezeu mi-a arătat că nu este nici o persoană în lume care poate fi considerată impură**. Nu există nici măcar o persoană, oricare ar fi comportamentul său, atitudinea sa, comportamentul său religios, spiritual, moral sau sexual, care să se poate simți exclusă de iubirea lui Dumnezeu. Aceasta este **Vestea cea Bună**.

Așadar primele două capitole ale lui Matei și primele capitole ale lui Luca, anticipă și reasumă toată învățătura și viața lui Isus, cu care Domnul a exprimat această noutate: că iubirea este universală și nu există persoană care să se poate simți exclusă. Matei, așa cum vom vedea în prima parte, o face prezentând acele persoane care erau refuzate de Israel, păgânii, străinii, în timp ce Luca, vom vedea în a doua parte, ne va prezenta persoanele refuzate din interiorul societății, adică păstorii. Ei bine, fie magi, fie păstori, sunt persoane care în schimb vor fi îmbrățișate de iubirea lui Dumnezeu.

În timpul acestor sărbători de Crăciun, se va întâmpla deseori în timpul liturghie să ascultăm începutul Evangheliei lui Matei, un pasaj care îi neliniștește pe cei care-l ascultă, pentru că ascultă o înșiruire de nume care, cu excepția a 4 sau 5 nume cunoscute, în rest nu ne spun nimic sensibilității noastre și pune în disperare chiar și preotul, care apoi va trebui să facă omelia din această întregă elencare, care se pare a fi incomprensibilă. Așadar este primul capitol al Evangheliei lui Matei, care este singurul care începe opera sa cu genealogia lui Isus. Genealogia lui Isus o vom întâlni într-o manieră complet diferită în Evanghelia lui Luca, dar va fi pusă doar în cap. al treilea.

Matei este singurul care începe opera sa cu genealogia lui Isus. Nu este o genealogie anagrafică, ci una teologică. Să vedem așadar părțile importante care ne face să înțelegem semnificația nașterii lui Isus.

Evanghelistul începe Evanghelia sa scriind: **Cartea genealogiei sau genezei lui Isus**. Este important această richiamare a Genezei. Toți evangheliști, și acum Matei ne va face să înțelegem, pun nașterea lui Isus sub semnul noii și definitive creații. Adevărata creație a umanității nu este cea prezentată în cartea Genezei ci este cea care se realizează în Isus, fiindcă în Isus se realizează proiectul lui Dumnezeu asupra umanității. Dar care era proiectul lui Dumnezeu asupra umanității? Un om care să aibă condiția divină și tocmai pentru că are condiția divină este un om a cărui viață nu poate fi întreruptă de moarte. Aceasta este Vestea cea Bună a lui Isus. Așadar toți evangheliști încep sau prezintă activitatea lui Isus sub semnul noii și definitive creații.

Deci **Cartea genezei, genealogiei lui Isus Cristos**. Nu este articolul determinativ, aceasta este important. În limba greacă cu articolul determinativ ar fi trebuit să scrie Matei: **Cristosul**, care indica Cristosul cel așteptat. Cristos, așa cum știm este termenul grec care în ebraică este **Mesia**, care era eliberatorul așteptat. Ei bine, evangheliști când îl prezintă pe

Isus nu-l prezintă niciodată cu articolul determinativ **Cristosul**, adică cel așteptat de tradiție. Isus este fără dubii Mesia, Isus este Cristos dar într-o manieră pe care cititorul trebuie să o descopere. Așadar Isus nu are caracteristicile lui Mesia cel așteptat de Israel. Dar care sunt caracteristicile acestui Mesia așteptat? Era un om care cu forța, cu puterea care-i provenea de la Dumnezeu venea să inaugureze împărăția lui Israel, impunând Legea prin violență și făcând diviziunea, separând poporul între puri și impuri. Acesta era Mesia, Cristosul cel așteptat.

Fiu a lui David, deasemenea și aici lipsește articolul. Isus nu este *fiul lui David*. Fiul, în cultura ebraică, înseamnă cel care se aseamănă tatălui. Dar este fiu a lui David, în sensul discendenței sale, a genealogiei sale. **Fiu a lui Avram**, și aici începe deja o întregă serie de nume, unde bărbații generează alți bărbați, deci **Avram generează Isac, Isac generează Iacob ...** etc. În această genealogie prin surprindere, evanghelistul introduce câteva femei, care au toată caracteristica de a avea o situație iregulară în căsătoria lor și chiar patru sunt chiar străine. Evanghelistul face aceasta pentru a ne pregăti mai târziu surpriza logodnicei lui Iosif. Așadar avem toată această listă, unde se repetă într-o manieră ritmată un bărbat care generează un alt bărbat.

Pentru a înțelege ceea ce evanghelistul ne descrie, este necesar să intrăm în cultura epocii de atunci, unde nu exista termenul de *părinți*. Noi știm că în nașterea unui copil colaborează amândoi părinții. Nu era la fel în lumea ebraică: fiul era generat exclusiv de tatăl. Și Mama? Mama era o specie de incubator, precum pământul care este însămânțat, unde sămânța bărbatului era primită, îl făcea să crească și apoi la un moment dat era expulzat, dar mama în copil nu punea absolut nimic.

Iată de ce în limba ebraică nu exista termenul de **Părinți** dar există un tată, cel care generează și o mamă care va crește, va naște. Omul, generând viața fiului, nu-i transmite doar viața biologică dar îi transmite deasemenea valorile, tradițiile, spiritualitatea, moralitatea poporului său. Deci evanghelistul ne prezintă de la Avram, primul patriarh al poporului, toate generațiile, trecând prin momentele de maximă splendoare, cum este monarhia și regele David, precum și prin momentele de obscuritate a acestui popor, cum este deportarea în Babilon. Și ajungem la versetul 16, unde Matei scrie: **Iacob a generat Iosif – suntem la a 38 oară generare și ne-am fi așteptat, tot ritmul o făcea să-l aștepte – Iacob a generat Iosif și Iosif a generat Isus**. Dar în schimb aici printr-o manieră neașteptată, evanghelistul trunchiază, întrerupe. Citim: **Iacob a generat Iosif, soțul Mariei, din care a fost generat Isus, numit Cristos**.

Evanghelistul, este clar, nu vrea să facă un tratat de ginecologie sau de biologie. Narațiunea sa este o narațiune teologică, deci este teologie. De ce evanghelistul, ajungând la Iosif, întrerupe această genealogie și spune: **soțul Mariei - din care a fost generat Isus Cristos**, deci pentru prima oară este o femeie care generează un bărbat. De ce? Evanghelistul vrea să spună că tot trecutul glorios a lui Israel, cu toate tradițiile, religia, moralitatea, spiritualitatea, toate acestea ajung și se întrerup la Iosif. Așadar în Isus nu este transmisă tradiția părinților, pentru că Isus nu va urma niciodată părinții, strămoșii ci Isus îl va urma pe Tatăl. Iată se explică de ce în evanghelii când Isus trebuie să vorbească de exemplu despre Lege, va spune mereu **Legea voastră**, lui nu-i aparține. Isus este noua creație, care provine direct de la Dumnezeu. Deci în Isus tradiția poporului, aceasta nu-l atinge, nu-i este transmisă, dar în Isus este o noutate pe care acum evangheliște ne o va face cunoscută.

La versetul 18 Matei scrie: **Iar nașterea lui Isus Cristos a fost așa: fiind logodită mama Lui, Maria, cu Iosif, înainte de a fi ei împreună, s-a aflat însărcinată de la Spiritul Sfânt.** Trebuie să ne refacă la uzanța matrimonială a epocii, a culturii ebraice. Căsătoria avea două etape: prima parte se numea logodna și avea loc după ce fata a împlinit 12 ani, iar bărbatul 18 ani. Logodna era destul de simplă: logodnicul însoțit de părinți mergeau la casa logodnicei, unde de obicei o vedea pentru prima oară, pentru că în aceea epocă erau părinții care alegeau pentru copii lor mireasa sau mirele. În această primă întâlnire servea pentru o primă cunoștință a viitorilor miri dar îndeosebi pentru o evaluare a zestreii, care trebuia plătită familiei miresei. Așadar femeia era examinată milimetru cu milimetru, dacă era destul de puternică și sănătoasă, pentru singurul scop a căsătoriei, care era acela de a procrea copii și în mod deosebit băieți. După acest contract, care de obicei dura chiar trei zile, băiatul, tânărul își lua vâlul rugăciunii - știți că în lumea ebraică sunt oameni care au pe cap vâlul sau năframa rugăciunii - și îl punea pe capul fetei spunând **Tu ești mireasa mea** și ea spunea **Tu ești mirele meu**. Din acel moment erau căsătoriți, dar apoi mirele se întorcea la casa sa. Iar după un an, când avea loc a doua parte a căsătoriei, numită și *căsătoria* când fata care devenise matură era însoțită de familiari și prieteni, mergeau împreună însoțiți de un corțo festos la casa mirelui unde începea conviețuirea împreună.

Deci evanghelistul ce ne spune? Că **mama sa fiind logodită cu Iosif** - deci sunt în prima parte a căsătoriei - înainte ca ei să stea împreună - adică înainte de a se căsătorii, care avea loc ulterior - **s-a aflat însărcinată de la Spiritul Sfânt**. Dar, repet din nou, intenția evanghelistului nu este de a face un tratat de ginecologie sau de cine știe ce. Evanghelistul vrea să ne facă să înțelegem că în Isus nu există acțiunea lui Iosif, și ca atare nu-i transmite tradițiile și valorile poporului său, dar este acțiunea cui? A Spiritului Creator.

Așa cum se citește în Geneză când Dumnezeu a creat lumea, Spiritul Său plutea deasupra apelor, iată Spiritul se află deasupra Mariei, deci Maria este însărcinată prin puterea iubirii lui Dumnezeu. Nu putem spune cum a fost posibil aceasta, fiindcă evanghelistul nu ne descrie cum a fost și nici nu intră în aceste particularități. Evanghelistul vrea să ne facă să înțelegem că în Isus nu este nimic din tradiția poporului; în Isus este o noutate care provine de la Spirit, deci vine de la Dumnezeu, pe care trebuie ulterior să o descoperim.

Dar acest fapt dramatic, traumatic, îl pune în criză pe Iosif. Scrie Matei: **Iosif soțul ei era un om drept**, și prin drept nu se înțelege o conotație morală pe care noi o dăm azi termenului drept. Drept era ca și o apartenență, am putea spune azi, unei confraternități de persoane, care fac votul de a observa nu numai poruncile, dar toate indicațiile și prescrierile religioase. În Evanghelia lui Luca ne sunt prezentați ca și drepti Elisabeta și Zaharia. De ce sunt drepti? **Pentru că erau atenți a observa toate prescrierile și toate poruncile**. Așadar Iosif este prezentat ca o persoană fidelă în observarea Legii și a prescrierilor religioase, și repet evanghelistul nu face o cronică ci o teologie, ne transmite nu istorie ci adevăr, evanghelistul anticipă în figura lui Iosif ceea ce mai târziu va fi firul conducător al acțiunii lui Isus: criza observării Legii, pentru a putea face loc practicii iubirii.

Așadar **Iosif, soțul ei, om drept și cum nu vroia să o expună disprețului public, a decis să o ripudieze în ascuns**. Legea, Legea lui Dumnezeu este foarte clară: când o femeie în acele condiții - pentru că în perioada logodnei nu erau permise raporturile conjugale - se află însărcinată, logodnicul avea obligația să o denunțe și să fie primul care arunca piatra de lapidare, deci femeia în această situație trebuia lapidată. Ei bine, aici Iosif intră în criză: pe de-o parte este drept, deci observant al Legii, dar pe de altă parte, cel puțin un

sentiment dacă nu de iubire de milă, îl pune în criză. Există protoEvanghelia lui Iacob, o Evanghelie contemporană cu evangheliști, în care criza lui Iosif este astfel descrisă: Iosif se gândea în sinea sa: **Dacă ascund eroarea sa (păcatul său), va trebui să lupt cu Legea Domnului.**

Iată primul conflict care apare în Evangheliile, între observația Legii și iubirea altuia. Aceasta va fi linia orientativă a evangheliștilor și este foarte importantă. Ce este mai plăcut lui Dumnezeu: observarea Legii sale sau bine omului? Ce trebuie să facă credinciosul: să asculte de Dumnezeu sau în cazurile în care se găsește în conflict, să facă binele omului? Ei bine, Isus în toată existența sa, în toată învățătura sa, în toate activitatea sa, nu va avea niciodată ezitări: de fiecare dată când Isus se va afla în fața acestei alegeri, între observația Legii lui Dumnezeu și binele care trebuie făcut omului, Isus nu va avea dubii și va ști ce să aleagă, contrar la ceea ce vor alege persoanele religioase.

Persoanele religioase când se găsesc în fața alegerii între observația Legii lui Dumnezeu și binele concret a omului nu vor ezita: observația Legii lui Dumnezeu este mai importantă, este pe primul loc. Pentru Isus în schimb binele omului este cel mai important, este pe primul loc. Așadar Isus, când Legea se află în conflict cu binele omului, nu are ezitări: face bine omului. De ce? Pentru că făcând binele omului suntem siguri că facem deasemenea bine lui Dumnezeu, sau mai bine spus facem voia sa. Deseori observând Legea lui Dumnezeu, lăsăm omul în rău, în necaz și facem rău lui Dumnezeu. Deci evanghelistul prin criza lui Iosif, anticipă ceea ce va fi caracteristica învățături lui Isus. Iar Iosif nu respectă Legea, comite ceva grav, pentru că Legea divină era foarte clară, deci nu vrea să o denunțe ca pe o adulteră, și vrea să o ripudieze, să o părăsească în ascuns.

Ce este ripudiul? Ripudiul la aceea epocă, era o practică destul de abituală, era un document, o bucată de hârtie, în care omul scria **De azi, tu nu mai ești soția mea**, îl dădea în mâna soției și soția putea să fie aruncată afară de casă. Motivul pentru care oameni puteau să ripudieze o soție erau multiple: era suficient chiar, așa cum este scris în Talmud, dacă omul se trezea dimineța, deschizând ochii și privind fața soției, nu o mai găsea pe plăcerea sa o putea ripudia; sau o putea ripudea dacă ardea mâncarea, dacă o găsea vorbind cu un alt om etc, deci ripudiul era foarte ușor. Așadar aceasta este drumul pe care Iosif se gândea să-l urmeze.

În schimb, **în timp ce se gândea la aceste lucruri**, de fiecare dată când în viața unei persoane frontul și greutatea Legii se creapă și lasă să treacă Spiritul iubirii, iată că Dumnezeu poate să intervină și să aducă o unda plină și crescândă a iubirii Sale.

Și ce se întâmplă? Așadar **în timp ce se gândea la aceste lucruri, iată un înger al Domnului**. Vom găsi deasemenea și în Evanghelia lui Luca acest personaj, care trebuie să-l înțelegem bine. Când în vechiul și noul Testament se vorbește de **Îngerul Domnului** nu se înțelege niciodată un înger trimis de Domnul ci Domnul Însuși, când intră în contact cu oameni.

În lumea ebraică, între Dumnezeu și umanitate era un abis: Dumnezeu, așa cum știm era sus în al șaptelea cer și nu era permis nici un contact direct între Dumnezeu și oameni. În acele ori în care Dumnezeu dorea să intervină cu oameni, se folosea expresia un **înger al Domnului**, dar era însuși Dumnezeu.

Ei bine, îngerul Domnului apare în Evanghelie mereu în relație cu viața. Vom vedea în Evanghelia lui Luca apare la anunțul Mariei, iar aici în Evanghelia lui Matei pentru a anunța lui Iosif viața lui Isus. Va apărea din nou pentru a apăra această viață din planurile

de omicidiu a regelui Irod și în final, va apărea la sfârșitul Evangheliei pentru a confirma că această viață când provine de la Dumnezeu este indistructibilă, pentru că moartea nu poate întrerupe viața; este îngerul învierii.

Deci acest înger al Domnului care apare de trei ori: i s-a manifestat în vis spunând: **Iosife fiu al lui David, nu te teme să iei pe Maria, soția ta, pentru că ce s-a (generat) zămislit în ea este de la Spiritul Sfânt.** Deci îi confirmă că Maria nu este o adulteră, dar în Maria există o nouă viață, o nouă creație, care provine direct de la Spirit, adică aceea energie, acea forță de iubire, care a creat la început umanitatea. Este așadar noua umanitate care se manifestă și se realizează în Maria.

Ea va naște un Fiu și-i vei pune numele Isus, și aici este surpriza, pentru că în tradiția ebraică, fiul avea mereu numele tatălui! Când vor să boteze fiul lui Zaharia, i-au pus deja numele Zaharia, ca și tatăl. Este Zaharia care intervine și spune: nu, nu va fi așa. Și aici nu i se va pune numele tatălui fie pentru că Iosif nu-i este tată, dar și pentru că prin Isus începe o relație nouă între Dumnezeu și umanitate. Isus a venit să aducă ceva nou, care nu este posibil să intre în categoriile și schemele tradiției religioase. Va fi Isus însuși care va spune că: **vinul nou are nevoie de butoaie noi.** Cine crede că poate pune noutatea Vestei Bune în schemele vechilor tradiții religioase, în structurile religiei; va fi nefericit, fiindcă Vestea Bună îl va face să vadă insuficiența vechilor scheme, dar această Vestea Bună nu va reuși să intre în aceste scheme, de aceea nu va reuși să guste nici tradiția și nici nu va reuși să descopere frumusețea noutății. Pentru al primi pe Isus este nevoie de o alegere radicală: **vinul nou are nevoie de butoaie noi.** Este impensabil să reușim să punem noutatea lui Isus într-o cultură religioasă, într-o tradiție în care cineva se află. Este nevoie de noutate.

Așadar spune **tu îi vei pune numele ...** și iată un nume nou, un nume care nu aparține tradiției familiare, **Isus: pentru că El va salva (mântui) pe poporul său de păcatele sale.** În traduceri noastre în limbile moderne nu se înțelege ce legătură ar fi între numele Isus și faptul că va salva poporul de păcatele sale. Dar în limba ebraică Isus se spune *Yeshua* și verbul a salva, va mântui, se spune *yoshua*. Așadar se poate vedea că este un joc de cuvinte **Se va chema Yeshua pentru că va yoshua poporul său.** Și pentru a-l transpune în română ar trebui să folosim această expresie: **Îl vei numi (salvator) Mântuitor, pentru că va (salva) mântui pe poporul său de păcatele sale.** Fiindcă numele Isus înseamnă Dumnezeu care salvează, mântuiește. Dar evanghelistul vrea să concentreze toată această narațiune în cea ce acum urmează să scrie, care va fi motivul care iluminează Evanghelia Sa și marea noutate pe care o aduce nașterea lui Isus umanității.

Continuă Evanghelistul: **Iar toate acestea au avut loc ca să se împlinescă ce a fost spus de Domnul prin profetul care zice: Iată, fecioara va fi însărcinată și va naște un Fiu și-I vor pune numele Emanuel, care înseamnă: Dumnezeu cu noi.** Evanghelistul se referă la o profeție a lui Isaia, în care regele Acaz era anunțat de nașterea unui fiu, dar ceea ce pe evanghelist îl interesează și de aceea folosește această profeție, este numele **Emanu-El**, care înseamnă **Dumnezeu este cu noi.** Aceasta este marea surpriza străordină a noutății și experimentată de comunitatea creștină, în numele căruia evanghelistul ne-o propune, și este aceasta Vestea cea Bună a lui Isus. Isus, din momentul în care va fi în lume, va fi Dumnezeu este cu noi. Aceasta este răsturnarea întregii spiritualități, a tradiției religioase. De ce? Dintotdeauna, în umanitate, a fost căutarea lui Dumnezeu dar unde era Dumnezeu? Dumnezeu era departe, era sus, inaccesibil și mereu a fost aspirația oamenilor de a sui, a se înălța la condiția divină. Dar cum se suiau la condiția divină? Înălțându-se deasupra altora.

Deci toți cei care dețineau puterea, cei care comandau, persoanele importante într-o oarecare măsură se considerau de condiție divină. Așa cum știm faraon, imperatorul, erau fii zeilor sau zei ei însuși, pentru că Dumnezeu era imaginat astfel, Dumnezeu era sus și cu cât persoanele erau mai sus cu atât aveau condiția divină. Ca atare orientamentul umanității era separarea de alți oameni, pentru a sui spre acest Dumnezeu.

Ei bine, cu Isus toate acestea iau sfârșit. Isus este Dumnezeu cu noi. Această formulă teologică va fi firul conducător a întregii Evangheli a lui Matei. Îl vom regăsi la mijlocul Evangheliei sale când în cap. 18 Isus va spune: **unde doi sau trei sunt reuniți în numele meu, El este în mijlocul lor**, Dumnezeu este cu noi, și o vom regăsi în ultimele cuvinte pronunțate de Isus, când va spune: **Iată, eu sunt cu voi, pentru totdeauna, mereu**. Ce înseamnă că Dumnezeu este cu noi? Înseamnă că începând cu Isus, Dumnezeu nu mai trebuie căutat. Cine caută pe Dumnezeu nu-l va găsi niciodată, cine caută pe Dumnezeu are o imagine a sa despre Dumnezeu, are o idee a sa, așadar caută un Dumnezeu care este mai mult imaginat decât real și va sfârși prin a nu-l găsi niciodată și mai ales căutarea lui Dumnezeu îl va separe de alte persoane. Căutarea lui Dumnezeu te desparte de restul persoanelor.

Prin urmare cu Isus, Dumnezeu nu mai trebuie căutat, ci primit, acceptat și cu El și ca și El să meargă spre oameni. Omul cu Isus nu va mai trăi pentru Dumnezeu ci va trăi în Dumnezeu și cu El și precum El se va îndrepta spre alți oameni. Acesta este anunțul Crăciunului pe care-l face Evanghelistul și este extraordinar, schimbă complet direcția de mers a omenirii. În religie Dumnezeu era țelul existenței indivizilor, tot ceea ce omul făcea o făcea pentru Dumnezeu. Iubirea aproapelui nu era o iubire de aproapele, era pentru ca mai apoi Dumnezeu să mă vadă și să mă binecuvinteze, să mă premieze. Rugăciune era toată îndreptată pentru a obține ceva de la Dumnezeu, deci Dumnezeu era țelul existenței individului și a întregii umanități, credincioși erau orientați spre acest Dumnezeu și tot ceea ce se făcea era făcut pentru Dumnezeu.

Ei bine, dacă Isus este aici cu noi, și este Dumnezeu aici cu noi, nu mai rămâne altceva de făcut pentru Dumnezeu decât de a-l primi, de a-l accepta în viața noastră, și cu El și precum El, să mergem spre om. Nașterea lui Isus desacralizează conceptul de Dumnezeu care era în religie, pentru a sacraliza omul. Omul nu va mai trăi pentru Dumnezeu dar trăind în Dumnezeu și cu Dumnezeu și ca Dumnezeu, va merge spre alți. Aceasta este noutatea purtată de Evangheli, ceea ce se va chema **Vestea cea Bună**. Iar Isus a ales ceea ce putem considera strada cea mai dificilă: dacă Isus s-ar fi prezentat ca și un individ care pentru faptul că era excepțional, extraordinar ar fi atind condiția divină ar fi fost înțeles și acceptat, dar Isus în schimb a ales strada cea mai dificilă, ceea ce atunci ca și acum, încă este inacceptabilă, Un Dumnezeu care se face om. Aceasta este inacceptabilă, pentru că Dumnezeu este Dumnezeu, este mereu ceva diferit, mai puternic, trascendental. Cum face Dumnezeu să se facă om? Aceasta era și încă este inacceptabil. Ei bine Isus a ales chiar această stradă dificilă. Cu Isus, Dumnezeu se face om, deplin om. Aceasta înseamnă că în umanizarea individului se descoperă divinitatea. În timp ce persoanele religioase se gândesc să se aproprie de Dumnezeu, cu cât erau mai spirituale, cu cât se înălțau spre Dumnezeu prin practici religioase, devoțiuni, stiluri de viață care nu erau comune celorlalte persoane și deci se înalță spre Dumnezeu, cu atât în realitate se îndepărtau.

De ce? Persoanele pioase, persoanele spirituale, înălțându-se pentru a-l întâlni pe Dumnezeu nu reușesc să-l întâlnească pe Dumnezeu care era coborât pentru a-l întâlni pe om și a se uni cu el. Iată de ce persoanele pie, religioase se pot numi tehnic vorbind atee,

pentru că se înalță spre un Dumnezeu care nu există și se dezumanizează. Sunt atât de prinse de spiritualitatea lor încât umanitatea lor este ca și presată, stoarsă, deformată. În schimb cu Isus, dacă Dumnezeu se face om, înseamnă că numai în umanitate Dumnezeu se manifestă. Dumnezeu nu are alte maniere pentru a se manifesta, decât numai în umanitate. Așadar aceasta înseamnă că noi cu cât suntem mai umani, cu atât eliberăm și descoperim divinul care este în noi. Vom vedea în întreaga Evanghelie, proiectul pe care Dumnezeu îl are cu omul, un Dumnezeu care cere să fie primit în viața omului, pentru a se uni și a deveni același lucru cu el. Este un Dumnezeu care vrea să se unească cu existența noastră, pentru a dilata capacitatea noastră de iubire. Acesta este mesajul Evangheliei, **Dumnezeu este cu noi.**

Iosif, trezindu-se din somn, a făcut cum îi poruncise îngerul Domnului: și a luat la el pe soția sa și n-a cunoscut-o până când ea l-a născut pe Fiul ei întâi-născut; și el l-a pus numele Isus. Aici, despre acest verset, despre interpretarea și traducerea acestui verset, așa cum se știe este mereu o mare controversă. Scrie evanghelistul că **n-a cunoscut-o până când ea l-a născut pe Fiul ei**, așadar problema este ce înseamnă aceasta: că Iosif nu a avut raporturi sexuale cu soția, până s-a născut Isus și după le-ar fi avut, sau înseamnă altceva? Nu putem ști din text. Dar privind textul grec, acest **până**, această indicație **până** poate indica fie un termen după care se schimbă situația sau un termen absolut. De exemplu în VT, în a doua carte a lui Samuel, cap. 6, găsim scris **Mica, fiica lui Saul, nu a avut fi până în ziua morții sale.** Iată, nu înseamnă că desigur nu a avut fi până în ziua morții și după i-ar fi avut, deci este o expresie care indică că absolut nu a avut fi. Și aceasta este deasemenea ceea ce ne scrie evanghelistul.

Acum Matei, după acest prolog și anunț a lui Dumnezeu este cu noi, ne manifestă cine sunt destinatarii acestei Vești Bune și paradoxal destinatarii nu sunt persoane religioase, nu sunt persoane care aparțin instituției religioase, ba mai mult sunt persoane care nici măcar nu aparțin poporului Israel, cei care erau considerați excluși mântuirii. Aceasta este Vestea cea Bună. Deci acest Dumnezeu care se face om, acest Isus care este Dumnezeu cu noi, iubirea sa o răspândește tuturor dar ... straniu, va fi refuzat de instituția religioasă, va fi refuzat de persoanele pioase, pentru că pentru ele este inacceptabil ca Dumnezeu să se facă om, este incomprehensibil. Dacă Dumnezeu se face om și mai ales dacă acest Dumnezeu vrea să fie primit în viața oamenilor, instituțiile sacre a lui Israel încep să cadă una după alta! Dacă Dumnezeu se face om și cere să fie primit de oameni, nu mai este nevoie de un loc particular, unde să se meargă pentru celebrarea cultului, templul; nu mai este nevoie de a observa Legea ci de a primi iubirea sa; nu mai este nevoie de oferte, de ai oferi; pentru că El este cel care se oferă omului. Așadar este o schimbare radicală a orientării direcției umanității.

Evanghelistul ne anticipă aici ceea ce apoi va fi experiența lui Isus: în timp ce va fi acceptat de persoanele considerate departe de Dumnezeu, încât e adevărat așa cum știm pentru a-l calomnia pe Isus, spuneau cu dispreț: **dar cine-i acesta? Este un prieten a publicanilor, prostitutelor și este un mândăcios și un băutor**, deci este cel care stă cu ultiimi, miserabili societății, dar persoanele pioase, persoanele religioase, se țineau mereu departe de Isus și vor fi adversari săi înverșunați. Aceasta va fi toată experiența dramatică din viața lui Isus și evanghelistul ne-o anticipă din cap. 2 al Evangheliei, unde este prezentat episodul pe care noi l-am deformat prin figurile presepiului, acela a regilor Magi. Dar să citim ce ne scrie evanghelistul.

După ce s-a născut Isus în Betleemul Iudei, în zilele regelui Irod, Irod este prezentat cu articolul determinativ, de trei ori: regele, împăratul. Iar Irod este emblema persoanelor la putere. Despre Irod aflăm puțin din informațiile sărace din evangheliile, dar avem un istoric al epocii, care se cheama Iosif Flaviu, precum și alți autori a-i epocii, care ne oferă un ritrat esențial. Știm aproape totul despre Irod. Despre el se naște o întrebare la care nici istoricii nu reușesc să ofere un răspuns: cum a reușit acest Irod să aibă aceea imensă bogăție și să fie atât de norocos? De fapt el nu era evreu, nu avea sânge de iudeu și nu putea să fie regele iudeilor. Era fără dubi o persoană capabilă, avea carismă, foarte inteligent, abil și manipulator. Așadar, printr-un complot începe suirea sa la putere. Primul lucru pe care-l face este să întemeieze un partid, unde aderenți acestui partid îl adorau precum un zeu, deci vedeau în el ceva divin. Fondat partidul, începu siurea sa la putere, dar el nu putea să fie, după legea ebraică regele evreilor și se informează: *dar cine este cel care poate spune poporului că eu nu pot să fiu regele lor? - Privește, este acest grup de farisei.* Și el ce face, îi elimină pe toți. După care, prin istoricul curții, face să se scrie că el este unsul Domnului, că este binefăcătorul poporului și în mod special, foarte abil, câștigă de partea lui clerul. și cum o face? Procurându-le privilegii, oferindu-le beneficii, încât se ajunge ca preoții să-l numească *omul providenței*. Se face numit **preferatul Domnului** și o dată cuceric clerul, trebuia să câștige încrederea poporului care-l privea cu suspect.

Primul lucru cel face este să facă un discurs, în care promite abolirea taxelor și bogăție pentru toți ... și astfel lucrurile sunt aranjate. A înțeles, foarte abil, cât de important este valoarea sportului pentru popor și finațează olimpiadele epocii, apoi promite 10000 de locuri de muncă pentru construirea și mărirea Templului. Alte particularități care ne pot interesa sunt: era divorțat și avea 5 splendide și faraonice reședințe, dar vreau să vă citez o răutate a lui Iosif Flaviu în care spune: **își colora părul și în fiecare zi apărea tot mai tânăr.** Avea un frate pe care descărca lucrurile rele. Dar finalul este dramatic: a stat la putere 50 de ani – scrie Iosif Flaviu - și a oprimat poporul până la omorât prin taxe. Aceasta este o descriere sumară, scrisă în timpurile de atunci care nu ne provoca bucurie.

Era o persoană care nu avea dreptul să guverneze deasupra poporului, de aceea este atât de suspectos față de toți, chiar și aerul pe care-l respira, care nu va ezita să elimine pe oricine care ar putea fi un pericol puteri sale. Gândiți-vă că și-a ucis diferiți fii ai săi, chiar cu 5 zile înainte de a muri își ucide unul dintre fii săi. De ce? El era deja în agonie, era pe patul de moarte, dar unul dintre fii săi nerăbdător, știind că tatăl său este pe sfârșite, își puse hainele regale și se plimbă prin palat și lumea începe să-l proclame rege. Ei bine, Irod auzind acestea, cu 5 zile înainte de a muri organizează totul pentru uciderea propriului său fiu. Avea o soră, ambițioasă ca și el, la care-i spune: *știu că la moartea mea poporul va fi bucuros dar eu vreau să-i dau un motiv de a plânge. Când vei vedea că sunt în momentul morții, adună toate căpeteniile familiilor în ipodromul din Gerico – el se afla în Gerico - și când voi fi mort omoară pe toți.* Din fericire acest ordin nu va fi executat. Așadar, evanghelistul ne spune cine este acest rege Irod, o putere ilegală, suspect și fricos de oricine i-ar putea lua puterea.

După care Matei scrie: **Iată**, de fiecare dată când în evangheliile găsim această expresie **iată** este o tehnică literară a evanghelistului, care vrea să ne indice o surpriză, vrea să ne pregătească o surpriză. **Iată, niște magi de la răsărit au venit la Ierusalim.** Acest fapt a magilor a fost atât de scandalos și de neacceptat în biserica primitivă încât s-a prevăzut, într-o oarecare măsură, să se schimbe semnificația. S-a început în primul rând a se denatura numele și semnificația acestor magieni. Pe baza darurilor aduse se stabise că ar fi

fost trei la număr. Și li s-a dat o onoare regală, așadar sunt transformați în regi, trei regi magi de la răsărit, apoi succesiv li se atribuie chiar și un nume propriu și pentru ca să formeze un ambient plăcut tuturor li se atribuie că unul era alb, altul negru și al treilea mulatru, iar figurile din presepiu sunt pregătite, dar a schimbat semnificația pe care evanghelistul dorea să o transmită.

Și iată, cine apare? Nu apar mari preoți, când se naște Isus; nu apar persoane pioase, devotate precum erau fariseii sau călugării, care existau și în acea epocă. Dar apar niște magi. În VT acest termen apare numai în cartea lui Daniel și sunt nominalizați împreună cu astrologii, încântătorii sau ghicitori care interpretau visele. Termenul mag nu se bucură de o bună faimă, înseamnă înșelător, amăgitor, șarlatan. Pentru religia iudaică magi sunt personaje de două ori impure: impure pentru că sunt păgâni și impure pentru că s-au dedicat unei activități care este condamnată de Biblie.

Gândiți-vă că în primul catechism a comunității creștine, care se chema doctrină, în greacă *Didache*, interzicerea de a fi mag, de a folosi aceste instrumente, de a fi șarlatan, era pusă între interzicerea de a fura și cea de a avorta. Deci comunitatea creștină care era severă nu putea să tolereze ca primii care venerau pe Maestrul lor, pe Isus, să fi fost magicieni. Cu toate acestea evanghelistul nu se lasă condiționat de aceste prejudecăți religioase și consideră magicieni, magi pe care religia îi declara excluși de la mântuire, ca primii care-și dau seama de mântuirea pe care Dumnezeu o oferă întregii umanități. Reamintesc, sunt păgâni, pentru păgâni nu era nici o speranță de mântuire. Este scris în Talmud: **ucide cel mai bun dintre păgâni și ai ucis cel mai scârbos dintre șerpi**. Erau rabini care discutau între ei și distingeau omicidiu de malecidiu. A ucide un evreu era omicidiu, dar a ucide un păgân nu reentra în omicidiu (a ucide un om) ci în malecidiu, de aceea un păgân putea să fie ucis. Pentru păgâni nu era nici o speranță, erau excluși de la înviere, va trebui ca atunci când va veni Mesia să fie doar dominați și puși în sclavie, să devină sclavi. Dacă mergem să vedem a treia parte din cartea lui Isaia se descrie marele deliriu a acestui popor, care spune că: **atunci când va fi împărția eu văd deja caravane de dromedari care poartă bogății în Ierusalim, principii păgâni sunt sclavi noștri**. Rabini care iubeau mereu lucrurile clare se întreabă câți? 2800 de scavi pentru fiecare israelit. Așadar când va veni Mesia și va inaugura împărăția lui Israel păgâni vor fi dominați și puși în sclavie.

Dar aici evanghelistul ne prezintă persoanele pe care societatea le considera departe de Dumnezeu, excluși până și de la înviere, dar nu numai: evanghelistul prezintă persoane care s-au dedicat activității care provoacă repulsie, dezgust, o activitate condamnată. Sunt aceștia destinatarii anunțului lui Dumnezeu, de ce? Așa cum am spus de la început, iubirea lui Isus este universală și nu există nici o persoană în lume care să se simtă exclusă iubiri sale, nici o persoană impură, nedemnă. Impură? Aici evanghelistul prezintă persoane care de două ori sunt impure. Impure pentru că păgâne și impure pentru că magi.

Spunând: unde este regele (împăratul) iudeilor care s-a născut? Iată teama, există un rege a iudeilor ilegitim, Irod, care aude acest anunț a acestora care caută regele iudeilor care s-a născut **pentru că I-am văzut steaua în răsărit și am venit să ne închinăm Lui**. Evangheliile sunt teologie, nu sunt o cronistică, folosesc figuri, simboluri care este necesar ca noi să le interpretăm și nu a le lua în mod serios și concret. Care este semnificația acestei stele? Desigur este frumos să punem o stea în prezentările noastre de Crăciun, dar oare era cu adevărat o stea reală în narațiunea lui Matei? Spune că acești magi au urmat această

stea (care în Ierusalim nu se vedea, probabil era noros) și se oprii pentru a indica ... casa noului născut. Dar aceasta astronomic este imposibil.

Dacă privim noaptea cerul înstelat priviți stelele, nu pot în nici un caz să indice un loc, o casă, nici măcar o națiune, poate un continent sau o direcție, dar că steauna îndică o casă unde s-a născut un copil, aceasta este imposibil. Dar de ce evanghelistul ne prezintă această imagine a stelei? În primul rând, pentru că era populară, se credea, și de fapt și în limbajul nostru se mai folosește și azi, când o persoană se naște se naște o stea. Se folosește expresia: s-a născut sub o stea bună, sau când apune o stea (meteorit) se credea că a murit o persoană. Acea lumină, acea stea care se aprinde în momentul nașteri tale te însoțește, apoi se stinge în momentul morții tale. Deci este un motiv popular, care credea că fiecare persoană care se naște are o stea. Iată și motivul de a dori cuiva de a se naște sub o stea bună. Dar în mod particular evanghelistul scrie unei comunități iudaice și se reface profeției lui **Bahlam**, care se găsește în cartea Numerilor cap. 24, unde acesta prevede: **eu văd, dar nu acum; eu îl contemp lu dar nu de aproape. O stea răsare în Iacob, un toiag se înalță în Israel.** Deci această stea ne indică, și vrea să confirme din partea lui Dumnezeu, că Isus va fi păstorul lui Israel, așa cum urmează să vedem.

Dar Irod, regele, auzind, s-a (tulburat) cutremurat, evanghelistul pentru a indica frica lui Irod folosește un verb al cărui sunet ne dă idea de ceva cutremurător. Termenul tradus uneori cu înspăimântat, sau tulburat, în greacă este **etarachete**, care doar pronunțându-l ne dă idea de ceva care tremură. Deci **Irod, regele, auzind, s-a cutremurat**, s-a înspăimântat, s-a tulburat. Dar aceasta pare clar, era un rege ilegal și când aude că s-a născut regele iudeilor, este clar că se înspăimântă dar surpriză: **și tot Ierusalimul împreună cu el.** Întreg Ierusalimul! Aceasta ne surprinde! Ierusalimul, orașul sfânt, orașul unde se afla templul și în templu locuia gloria Domnului.

Tot Ierusalimul, la anunțul că s-a născut regele așteptat, se cutremură, se înspăimântă! De ce? Așa cum spuneam, evanghelistul anticipează răspunsul de refuz a instituției religioase, a căruia Ierusalimul era emblema. Isus va plânge asupra acestui oraș spunând: **Ierusalime, Ierusalime, de câte ori am vrut să-ți trimit profeți și tu i-ai ucis și masacrat pe toți.** Deci Ierusalimul, de la începutul Evangheliei lui Matei e situată într-o lumină sinistă, întunecoasă. La anunțul nașteri regelui său se înspăimântă, se cutremură toată. De ce? Pentru că Ierusalimul va fi principalul dușman a lui Isus, fiindcă Dumnezeu care se manifestă în Isus și care este în Isus inaugurează o relație între oameni și Dumnezeu complet nouă, care determină sfârșitul religiei iudaice care se baza pe coloane care nu se puteau fi atinse. Așadar Ierusalimul se cutremură pentru că vede pierderea propriei puteri și a interesului propriu asupra oamenilor.

De la început Matei descrie acest oraș cuprins de întuneric, zguduit de spaimă. Steaua nu va străluci niciodată asupra Ierusalimului. Ierusalimul, orașul sfânt, unde luminile strălucitoare și atrăgătoare ale liturgiilor o luminează, nu poate descoperi lumina pe care o trimite Dumnezeu. Acest oraș scufundat în sacru nu-și dă seamă de prezența semnelor lui Dumnezeu. Mai mult, în această Evanghelie Isus înviat nu va apărea niciodată. Nici măcar o dată. Discepoli sunt în Ierusalim, Isus trimite să le spună: **Dacă vreți să mă vedeți ieșiți din Ierusalim.** În interiorul instituției religioase care este simbolul morții și a întunericului nu se poate face experiența lui Isus viu, care trăiește și dă viață. **Dacă vreți să mă vedeți mergeți în Galilea, acolo o să mă vedeți.** Deci ceea ce pentru păgâni a fost un semn de bucurie, vederea stelei, este considerată de iudei ca și un anunț înspăimântător, cutremurător.

Matei, descriind acestea, are în minte o tradiție care era cunoscută în aceea epocă, cum s-a înspăimântat faraon și egipteni la anunțul, dat și de data aceasta de magi, despre nașterea lui Moise liberatorul poporului israel.

Irod, este cuprins de panică pentru că știe că se naște liberatorul poporului, deci pentru el nu mai este loc, dar ceea ce este dramatic, Ierusalimul însuși este cuprinsă de panică. Acel liberator atât de așteptat de secole, în realitate nu era chiar atât de așteptat, de a veni. Deci Ierusalimul, instituția religioasă, se cutremură la anunțul nașterii fiului de Dumnezeu și pe tot parcursul Evangheliei se va vedea confruntarea dintre Isus și Ierusalimul, cu templul. De ce? Isus vine să prezinte un Dumnezeu complet nou, complet diferit.

În timp ce vechea alianță a fost impusă de Moise ca un raport întretre servitori și Domnul Lor, bazat pe ascultare, ascultare care se baza pe legi; noua relație pe ca Isus o va propune la ai săi nu va fi aceea a lui Moise, între servi și Domnul; ci între fii și tatăl lor, care se bazează pe acceptarea iubirii lui Dumnezeu. Aceasta pune în criză aparatul religios, care are nevoie de legi pentru a domina, pentru a-și extinde puterea sa. Isus, în toate acțiunile sale, nu va fi niciodată împins de Lege ci mereu de iubire, pentru că el manifestă iubirea Tatălui.

Și adunând pe mai mari preoților și pe cărturarii poporului, a căutat să afle de la ei unde urma să se nască Mesia. Iată frica lui Irod: Mesia, liberatorul. Aceasta este frica pe care el o are. Și convoacă capii sacerdotali, erau: capul suprem al templului, capul gărzilor și capul tezaurului. Este interesantă această convocare: Irod convoacă cei care îl vor vedea pe Isus ca inamic, dușman care atentează la siguranza lor. Această expresie **mai mari preoților** înseamnă capul suprem al templului, gardianul templului și cei trei tezonieri, care erau supraveghetori a acelei imense bogății care se acumula în templul din Ierusalim.

Adevăratul Dumnezeu care se adora în templu nu era Tatăl lui Isus ci era interesul, profitul, era tezaurul. De aceea Isus de fiecare dată când va intra în templu se va confrunta cu această instituție și știm cu toții că Isus va intra în templu pentru a-i alunga pe toți afară. Acțiunea lui Isus în templu este că El nu acceptă cultul lui Dumnezeu, pentru că Dumnezeu nu cere de la oameni oferte ci este El care se oferă oamenilor.

Dominatori nu așteptam nici un eliberator și spun: **În Betleemul din Iudeea, pentru că este scris prin profetul**, este vorba de profetul Michea. Acești mari preoți și scribi sau cărturari, care sunt teologi, care foloseau scrisul pentru a domina poporul, nu pentru a-l elibera, de aceea, chiar dacă cunosc nu înțeleg, și aici este citată o profeție pe care evanghelistul o schimbă și vom vedea de ce? **Și tu Betleeme, ținut a lui Iuda, aceasta este profeția lui Michea, nu ești nicidecum cea mai neînsemnată dintre căpeteniile lui Iuda; pentru că din tine se va naște**, iar profeția lui Michea continua: cel care trebuie să fie dominatorul lui Israel. Această idee despre Mesia, unul care domină, cu această Matei nu este de accord, și cenzurează această ultimă parte a lui Michea și introduce o expresie luată din a doua carte a lui Samuel, unde este scris: **Deja înainte, când regatul lui Saul era printre noi**, este adresată lui David, **tu îi vei conduce în Israel. Domnul ți-a spus: tu vei paște Israel, poporul meu.** Așadar profeția manipulată de Matei suna astfel: **din tine va ieși, se va naște – nu dominatorul ci – un Conducător care va păstori pe poporul meu, Israel.** În Isus nu este nici un aspect de dominare ci aspectul de păstor, păstorul care se ocupă de oile sale. Dar de ce evanghelistul cenzurează profeția lui Michea și elimină imaginea regelui care domină?

Pentru că Isus pe lângă faptul că reprezintă un Dumnezeu a cărui iubire este universală, prezintă un aspect a lui Dumnezeu neuzită și inacceptabilă: un Dumnezeu în serviciul oamenilor. Aceasta era incomprehensibil. Când va fi polemica cu Iacob și Ioan, fiii lui Zebedeu, care râvneau la locurile de onoare, Isus în această Evanghelie va spune: **Fiul omului nu a venit să fie servit ci să servească**. Acesta este Dumnezeu. Nu este Dumnezeu care cere să fie servit de ai săi ci un Dumnezeu care se pune în serviciul lor. Iată de ce Matei nu poate folosi imaginea lui Michea, de dominator.

Atunci Irod, chemând în ascuns pe magi în ascuns, a aflat întocmai de la ei timpul când se arătase steaua. Irod este preocupat că alți au văzut aceea stea, acel semn divin a nașterii anunțată de profet, nu atât profetia lui Michea îl preocupa, cât faptul că ar fi un semn, un semn particular, care să anunțe nașterea sa. Irod nu vede steaua, așa cum am spus nici măcar nu va străluci deasupra Ierusalimului. Singurii care aduc vești despre cele întâmplare sunt cei de departe, excluși și păgâni.

Trimițându-i la Betleem, iar aceasta din punct de vedere istoric este ireal. Irod, așa cum am văzut a domnit 50 de ani, un om de o mare abilitate, iscusit și viclean, aici apare într-o postură prostescă. Imaginativă ce spune evanghelistul: **Mergeți, cercetați exact despre copilăș, și când Îl veți găsi, dați-mi și mie de știre, ca să vin și eu să mă închin Lui**. Aceasta este absurd! Cu întregul serviciu de poliție și informare pe care Irod l-a organizat la Ierusalim, iar Betleem era aproape de Ierusalim, nu-i trebuia mult pentru a afla care erau noii născuți în acest mic sat Betleem.

Deci vedeți că evanghelistul merge dincolo de istorie, pentru că el nu prezintă un fapt istoric ci un fapt teologic: care este răspunsul puterii la acțiunile lui Dumnezeu? Puterea față de viața pe care Dumnezeu o comunică va avea mereu un răspuns a întinericului, a morții, și în mod special evanghelistul denunță minciuna puterii. L-ați auzit pe Irod? **dați-mi și mie de știre, ca să vin și eu să mă închin Lui**. Precum magi și Irod vrea să se închine lui și să-i aducă daruri. Care dar? Vom vedea mai apoi: acela de a-l ucide. Aceasta este minciuna puterii. Cei care trăiesc în ambientul puterii sunt în ambientul minciunii. Va spune Ioan în Evanghelia sa, cap 8 v. 44: **Puterea vorbește fals, vorbește din ale sale, pentru că este mincinos și tatăl minciunii**.

Și ei ascultându-l pe rege, este pentru a treia oară când apare termenul rege referitor la Irod, **au plecat, și iată steaua pe care o văzuseră în răsărit mergea înaintea lor**. Steaua, repet, nu strălucea în Ierusalim. În interiorul instituției religioase este imposibil să se observe semnele lui Dumnezeu. Trebuie să iasă afară. Și sunt chiar păgâni, cei excluși de instituția religioasă, cei care observă semnele lui Dumnezeu. Așadar steaua mergea înaintea lor, exact precum păstorul merge înaintea turmei. Este Dumnezeu cel care îi conducea, îi călăuzea.

Până când a venit și a stat deasupra, unde era Copilașul. Iată, sunt date teologice și nu date istorice. Este irațional ca o stea să se oprească în locul unde s-a născut un copil. Aceasta este practic imposibil. Evanghelistul vrea să spună că în călătoria lor spre a-l întâlni pe Mesia păgâni sunt călăuziți de Dumnezeu. Este Dumnezeu cel care conduce păgâni să-l întâlnească pe Isus, de aceea păgâni nu sunt excluși. Aceasta nu va fi ușor acceptată și înțeleasă în comunitatea creștină! Zeci de ani creștini nu s-au mișcat din Ierusalim și predicau numai evreilor și nu se gândeau să predice și păgânilor. A fost necesar de un eveniment dramatic, traumatic a convertirii lui Petru, care apoi l-a condus să formuleze aceea expresie atât de frumoasă pe care am văzut-o.

Știm cu toții, în Faptele Apostolilor, drama, conversiunea care începe cu Petru. Petru era pe o terasă să se roage, îi este foame și vede că din cer îi apare o față de masă cu toate animalele create de Dumnezeu și o voce îi spune: **Ridicăte, ucide și mănâncă.** Răspunsul lui Petru: **niciodată Doamne, pentru că în viața mea nu am mâncat vreodată ceva impur.** Această Lege a divideri între animale puri și impure este importantă, pentru că nu privește doar mâncarea ci și animalele, dar nu-și amintește de învățătura lui Isus, când Isus spune că nu ceea ce intră condiționează raportul tău cu Dumnezeu, care te face impur, ci ceea ce iese. Mai mult, Evanghelia lui Marcu dezmente cartea Leviticului. În cartea Leviticului, cap. 11, este o întreaga enumerare a animalelor care dacă sunt mâncate te fac pur sau impur. Iar evanghelistul sublinează că Isus declară toate alimentele pure.

Nu se mai face diferențe între animale pure și impure, nu se mai face diferențe între oameni, dar Petru nu a înțeles și refuză de două ori. La a treia oară, săracul Petru se disperă pentru că își aduce aminte de episodul când a cântat cocoșul, și astfel în final înțelege. Înțelege că Dumnezeu a creat totul bun și frumos, a fost ulterior, prin operele preoților și a scribilor se divide creația creată de Dumnezeu între pură și impură, dar ceea ce vine de la Dumnezeu nu poate fi impur, ceea ce vine de la Dumnezeu este totul bun și frumos.

Abia se termină această puternică experiență și iată vin niște păgâni trimiși de un centurion, și astfel Petru în final înțelege. Înțelege ceea ce în aceea epocă era incomprehensibil: că nu există persoane excluse iubirii lui Dumnezeu. Dar înțelegerea lui Petru este încă în mișcare, în creștere și ce face Petru? Face un discurs și spune: **Bine, Dumnezeu m-a făcut să înțeleg că și voi sunteți poporul său. Acum să vă convertiți și vă voi boteza coborând Spiritul Sfânt peste voi.** Abia a terminat să spună acest lucru, că Spiritul Sfânt s-a coborât asupra acestor persoane care nu s-au convertit și nici nu au fost botezate. Prin urmare, iată Petru spune: **pentru că Dumnezeu mi-a făcut să înțeleg că nici un om poate fi considerat impur.** Aceasta este Vestea Bună. Este religia care spune: tu nu poți să te apropii de Domnul. Tu cu comportamentul tău nici să nu te gândești că te poți apropia de Domnul! Tu trebuie să stai departe de Domnul! Este religia, dar nu Isus. Dumnezeu este iubire și iubirea sa nu exclude pe nimeni.

Așadar aceasta este noutatea purtată de magi, și care se concludă cu faimoasele daruri, care au o valoare simbolică și extraordinară: **Și intrând în casă, au văzut copilașul cu Maria, mama Lui, și căzând la pământ, I s-au închinat;** s-au prosternat, ceea ce înseamnă că recunosc în acest copil divinitatea, **și deschizându-și comorile, i-au adus daruri: aur, tămâie și smirnă.** Semnificația acestor daruri este foarte importantă. Israel se considera poporul ales, un popor care avea privilegiu. Înainte de toate era un popor sacerdotal, deci era un popor care putea să ofere Domnului tămâie. Niciodată în VT se vorbește de tămâie din partea păgânilor. Era datoria exclusivă a preoților, acela de a oferi tămâie.

Israel se considera poporul lui Dumnezeu și Israel, începând cu profeții, în practică cu Osea, se considera mireasa lui Dumnezeu. Raportul între Dumnezeu și poporul său era considerat precum o căsătorie: Dumnezeu era mirele și poporul său era mireasa. Acestea erau privilegiile exclusive ale lui Israel, care o diferențea de celelalte popoare: aceea de a fi un popor sacerdotal, regal și sponsal, mireasa lui Dumnezeu.

Dar cu Isus ceea ce era considerat privilegiul unui popor se extinde la toată umanitatea și evanghelistul o anticipă prin oferta din partea acestor magi păgâni, ale acestor daruri.

Aurul, este simbolul regalității, este simbolul domniei, a împărăției. Ei bine, împărăția lui Dumnezeu nu este exclusiv pentru Israel ci este pentru întreaga umanitate. Israel credea în instaurarea împărăției lui Israel, Isus în schimb vine să inaugureze împărăția lui Dumnezeu. Nu un popor privilegiat, ci iubirea lui Dumnezeu care nu cunoaște și nu are granițe sau limite și se extinde la întreaga umanitate. Aceasta este împărăția lui Dumnezeu.

Tămâia, era elementul specific de oferire în serviciul sacerdotal și niciodată nu este folosit în ofertele păgânilor. Dar iată, și păgâni ofere tămâie. Deci a fi popor sacerdotal este deasemenea și lumea păgână. În final,

Smirna, în VT este parfumul miresei. Îl întâlnim în Cântarea Cântărilor: mireasa care se parfumează pentru a fi plăcută mirelui său. Israel pretindea că este mireasa lui Dumnezeu. Pentru Matei, deasemenea și păgâni vor avea acest rol și ei se pot considera popor mireasă.

Aceste trei caracteristici esclusive a le lui Israel, acela de a avea Dumnezeu ca rege, de a fi popor sacerdotal și de a fi mireasa lui Dumnezeu sunt acum extinse la întreaga umanitate, la toți păgâni, care vor intra să facă parte din noul popor, dar fără să fie supuși legislației lui Moise ci în acceptarea Noii Aleaște de iubire a lui Dumnezeu.

În concluzie: **fiind divin înștiințați în vis să nu se întorcă la Irod** - și aici avem o formulare problematică, teribilă, folosită de evanghelist - **au plecat în țara lor pe alt drum**. Magi sunt avertiza-ți în somn de Dumnezeu, această expresie **în somn**, în vis, de a nu se întoarce pe la Irod, pentru a nu afla unde se găsește copilul, întorcându-se în țara lor pe un alt drum, este foarte rară. În VT este folosită pentru a indica abandonarea unui sanctuar a lui Dumnezeu care a fost depravat.

Era sanctuarul di **Bett-ELL**, **Bett** înseamnă casă, **Ell** numele Domnului, unde s-a ajuns să se adore un vițel din aur. Iar acestuia i se va schimba numele și se va chema **bett**, tot casă, **Aven**, *avan* înseamnă îndoliată, a păcatului și devine simbolul locului idolatru prin excelență. Cu această expresie evanghelistul vrea să indice că Ierusalimul nu este orașul sfânt unde Dumnezeu este primit dar precum santuarul unde se adora vițelul de aur, este casa păcatului, unde Mesia va fi asasinat. Ceea ce nu va reuși să facă Irod va reuși casta sacerdotală.

Urmează uciderea pruncilor din Betleem și fuga în Egipt, unde este dus de părinții săi. Ceea care era un pământ al sclaviei din care poporul a ieșit, a fost eliberat, se transformă deja în pământ de salvare. Deci pământul promis pentru Isus se transformă în pământ de pericol, în pământul sclaviei, care trebuie abandonat, pentru a merge în pământul mântuirii.

Concludem cu o replică. Din fericire că această familie, fugid în Egipt, nu a găsit o țară creștină cu legislațiile ei, ci păgânii, egiptenii, care au fost mult mai umani decât creștini de azi, pentru că erau toate motivele să fie respinși. Imaginațivă ce famiglie strană:

o copie unde omul nu este tatăl copilului, cei doi nu sunt căsătoriți, fiindcă încă nu trecuseră în a doua parte a căsătoriei, fără muncă, fără nimic, sunt străini ... erau toate motivele pentru a fi respinși. Ei bine, muțumim păgânilor egipteni, care au fost mai umani decât legislatori noștri creștini.

Și vă mulțumesc și vouă.

Continuăm Evanghelile Crăciunului, și vom examina Evanghelia lui Luca. Dar repet pentru persoanele care nu ne-au ascultat până acum, mesajul evangheliștilor este identic, dar formularea și forma de a-l prezenta este diferit. Depinde de auditori la care se adresează, de comunitatea de proveniență și de comunitatea de origine la care se dorește să se transmită Evanghelia, dar mesajul este identic, este același. Mesajul, această mare, stupendă, extraordinară noutate pe care comunitatea l-a trăit, pentru că l-a experimentat, l-a atins cu mâinile ... că Dumnezeu este complet diferit de cum religia l-a prezentat. Este un Dumnezeu care este iubire și iubirea se oferă pentru a fi primită, acceptată.

În evangheli avem un criteriu foarte important, pentru a ști dacă un mesaj sau o persoană vine sau nu de la Dumnezeu: Dumnezeu este iubire și iubirea, prin natura sa, poate fi doar oferită. Când iubirea este impusă nu mai este iubire și se transformă în violență. Așadar pentru a distinge vocea lui Dumnezeu, mesageri lui Dumnezeu, criteriul este acesta: dacă ceea ce ne este oferit, este propus dar niciodată impus, dacă ceea ce este spus nu este condiționat de obligați, cu atât mai puțin de frică sau teamă, vine de la Dumnezeu, pentru că Dumnezeu este iubire care poate fi doar oferită. Când în schimb un mesaj sau o doctrină este impusă, cu obligați, nu vine niciodată de la Dumnezeu, fiindcă Dumnezeu nu obligă. Dumnezeu este iubire și iubirea nu poate obliga sau impune.

Doctrina care este impusă cu obligații, care este impusă cu teamă sau frică este o doctrină care este în mâna autorităților religioase, care sunt primele care nu cred în validitatea sa. Dacă un mesaj este bun este suficient să fie propus, suficient să fie oferit. Când un mesaj trebuie impus, este pentru că: tu, în primul rând nu crezi în bunătatea sa. Așadar criteriul Evanghelilor este acesta. Esperiența extraordinară a comunității a fost că Dumnezeu este iubire și iubirea, așa cum spuneam, nu este impusă, ci este întotdeauna oferită.

Dar să continuăm ceea am început anterior, și am putea formula că: din Evanghelie reiese că Dumnezeu este desigur Tată pentru toți oameni dar nu și Tatăl tuturor oamenilor. Tocmai pentru că această iubire pentru a deveni operativă trebuie să fie primită, Dumnezeu se oferă tuturor oamenilor, deci este Tată pentru toți oameni dar nu Tatăl tuturor oamenilor. Doar cei care-l primesc și pun în practică iubirea sa, aceia devin fii săi. În prologul Evangheliei lui Ioan evanghelistul afirmă foarte clar: **celor care l-au primit le-a dat puterea să devină fiii lui Dumnezeu**. Pentru că fii a lui Dumnezeu nu se naște, ci se devine.

Fiindcă fii a lui Dumnezeu nu se naște dar devine, această ofertă a înfieri divine, Dumnezeu o face tuturor. Am văzut deja, că aceasta ofertă este pentru toți, și în mod particular pentru persoanele pe care religia le-a excomunicat, le-a exclus. Chiar acele persoane care societatea sau religia le-a emarginalizat, declarându-le excluse, tocmai pentru aceste persoane este **Vestea cea Bună**, este ceea ce acum vom încerca să vedem, de la **cap. 2 a lui Luca**, care se referă la nașterea lui Isus.

În zilele acelea, a ieșit un decret de la Cezar August, ca să se facă un recensământ în tot imperul – pe tot pământul locuit. Cezar August este titlul pe care strănepotul lui Iuliu Cezar Octavian și l-a dat. A fost primul imperator care și-a atribuit acest titlu de *augusto*. Augusto înseamnă divin, demn de venerație. Așadar evanghelistul ne prezintă momentul în care puterea se divinizează pe ea însăși. Dar de ce puterea are nevoie să se divinizeze? Pentru a domina oamenii nu este suficient o putere umană, este necesar ca această putere să fie considerată divină, fiindcă unui om te poți ribela, de un om poți să nu ascuți, dar cu Dumnezeu nu este același lucru.

De aceea orice putere încearcă să se divinizeze. Dar în momentul în care puterea se divinizează, noi știm că în ziua nașterii lui Octavianus a fost salutată de către istorici epocii ca și începutul unei vești bune pentru lume, spun acestea pentru a coloca Evanghelia în ambientul cultural și a înțelege ceea ce în mod răsunător evanghelistul va scrie. Îl avem pe Octavianus care este declarat de istorici săi, de profeții curții, mântuitorul lumii.

Evanghelistul ne prezintă că **a ieșit un decret de la Cezar August, ca să se facă un recensământ în tot imperul**. Recensământul avea doar un singur scop: plățirea taxelor, ca nimeni să nu poată fugi acestei obligații. Puterea care prin dominarea sa, sugerează sângele de la oameni. Dar în timp ce puterea se divinizează pe ea însăși, Dumnezeu se umanizează pe sine dar nu pentru a domina ci pentru a salva umanitatea. Așadar în acest ambient istoric evanghelistul ne prezintă nașterea lui Isus.

Această menționare a recensământului este importantă, pentru că evanghelistul pune deja această narațiune sub o tristă resimțire. Chiar în timpul acestui recensământ are loc o răscoală populară și se naște o mișcare numită a zeloților, adică acele persoane însuflețite de zel pentru Dumnezeu, care prin violență, doreau eliberarea de sub domnia romană. Iar în mod particular a fost un Galileu, numit Iuda, menționat și în Faptele Apostolilor, care a avut un sfârșit tragic și cei care au fost convinși de el au împrăștiati. Doi dintre fii lui Iuda Galileu, au fost crucificați. Deci cei care încearcă să se ribelezi puteri care îi domină, care îi **sfrutează**, sfârșitul acestor persoane este crucea.

Și evanghelistul ne dă deasemenea și indicația: **recensământul acesta s-a făcut prima dată pe când era Quirinius guvernator al Siriei**, care nu este un element cronologic ci teologic. Evanghelistul vrea să ne facă să înțelegem că nașterea lui Isus vine chiar când puterea se divinizează pe ea însăși și controlează ca nimeni să nu fugă de dominarea sa. Pentru ca toți să plătească taxele. Așadar în acest moment se naște în istorie ceva extraordinar. Dar să vedem:

Și s-a suit și Iosif din Galilea, începutul nu este prea atrăgător. Așa cum știm, Israel este compus din Iudea, la sud care ia numele de la Iuda, unul dintre patriarhi poporului evreu. Iudea era regiunea locuită de cei bogați, moșieri și aristocrați; iar capitala era la Ierusalim, orașul sfânt, unde exista templul în care se găsea gloria lui Dumnezeu. Mai la sud, era Samaria, un popor încrucișat cu alte nații, disprețuit, abandonat de Dumnezeu, iar la nord era o regiune atât de disprețuită, atât de rău apreciată încât nici măcar nu are un nume.

Isaia, care descrie această regiune din nord, o regiune semipăgână, unde se conviețuia împreună cu păgânii, departe de tradițiile și observațiile religioase, pentru a indica cu dispreț această zonă geografică spune: **regiunea păgânilor, regiunea gentililor**. Termenul regiune, în ebraică este Gelil, de unde provine Galilea. În timp ce Iudea are un nume propriu al patriarhului Iuda, Galilea era o regiune rău famată, locuită de țărani și persoane sărace, care în mod continuu se răzvrăteau împotriva prepotenței moșierilor și a patronilor, iar pe timpul lui Isus a spune Galileu – așa cum ne spune și Iosif Flavio, acest istoric al epocii – însemna unul care se aprinde ușor, care pierde controlul repede. Așadar evanghelistul nu ne prezintă o imaginea prea strălucită.

Și s-a suit și Iosif din Galilea, din cetatea Nazaret, aici din rău în mai rău se merge! Din Galilea este numit un oraș care se bucura de cea mai rea faimă. Știți din Evanghelia lui Ioan, când Natanael, aflând că Isus vine din Nazaret spune: **cum? din Nazaret poate ieși ceva bun?** Așadar din acest loc merge în orașul lui David, care se numește - și aici este o surpriză – **Betleem**. Dar cum așa? Orașul lui David, în VT, este mereu Ierusalimul!

În schimb evanghelistul se distanțează: orașul lui David, a regelui David, cel care a unit triburile pentru a inaugura regatul lui Israel, nu este Ierusalimul, unde David a ezercitat monarhia prin cruzime și fără milă, ci este Betleemul, unde David era păstor. Evanghelistul, reped pentru cei care nu ne-au auzit înainte, nu face o cronacă ci teologie, evanghelistul nu ne transmite fapte ci adevăr. Evanghelistul vrea să ne facă să înțelegem, anticipând și reasumând mesajul și viața lui Isus, că figura lui Mesia nu va avea nimic din Regele David, monarhul, care ezercita puterea și dominarea, ci cu David păstor, care ezercita păstoritul.

Pentru că el era din casa și familia lui David, ca să se înscrie împreună cu Maria. Când citim Evanghelia, pentru a gusta frumusețea ei, este indicat să ne traspunem în situația primilor ascultători sau auditori din primelor timpuri. Și aici este o definiție care ne face să tresărim: **cu Maria, care era logodită cu el, ea fiind însărcinată**. Așa cum am mai spus, în prima parte, dar o reped sintetizând, căsătoria în Israel avea două etape; prima logodna și după un an căsătoria. Așadar aici Maria și Iosif încă nu au regularizat unirea lor. Sunt, am putea spune, folosind o expresie actuală, doar pentru a da ideea scandalului din aceea epocă, sunt o copie de fapt, concubini. A rămas în prima fază a căsătoriei, sunt doar logodiți, și încă nu au trecut în a doua fază. Dar nu era permis unor persoane care nu erau încă căsătoriți să călătorească și să trăiască împreună. Acest fapt în Biserica primitivă a scandaliza încât în sec IV, într-o versiune a NT, cea siro-sinaitică, se șterge logodnica și este schimbat cu soția, adică au trecut în a doua fază a căsătoriei, deci erau deja o familie regulată.

Și pe când erau ei acolo, s-au împlinit zilele ca ea să nască. Iar aici trebuie să fim atenți să nu ne lăsăm influențați și condiționați de tradițiile folclorice, care pot fi considerate frumoase dar care ne face să interpretăm diferit ceea ce citim.

Evanghelistul este foarte clar: **Și pe când erau ei acolo, s-au împlinit zilele ca ea să nască**. De ce subliniez aceasta? Nu știu dacă și pentru voi, dar îmi aduc aminte de când eram copii, ne era prezentată această familie inconștientă, care ajunge la Betleem chiar în ziua nașterii lui Isus. Și în noaptea Crăciunului la Betleem nu găsesc nici un loc unde să poată fi ospitați. Nici o pensiune nu avea locuri libere, nici o casa disponibilă, și se face ora 10, apoi 11 ... 12, și ni se transmitea acea anxietate terifiantă! Încă nu a găsit un loc, încă puțin și va naște pe stradă! Iată, nimic din toate acestea ne transmite evanghelistul.

Și pe când erau ei acolo, s-au împlinit zilele ca ea să nască. Călătoria din Nazaret la Betleem se făcea pe jos, nu putea să fie făcută de o femeie în ultima lună de gravidanță, dar și pentru că, iar aici din nou trebuie să colocăm Evanghelia în cultura epoci sale. Reprezentările, picturile pe care le vedem și care ne plac mult pentru că sunt frumoase, unde Maria era însărcinată pe un măgăruș și Iosif pe jos. Este o scenă absurdă în lumea orientală, nu o veți întâlni niciodată atât în lumea orientală de azi precum și cea de atunci, ca un om să călătorească pe jos și soția pe măgăruș. Veți întâlni contrariul: omul pe măgăruș și femeia pe jos purtând chiar și bagajele. Este o scenă inconcepibilă. Așadar este clar că această copie nu s-a pus să călătorească în ultima lună de sarcină, ci atunci când încă îi era posibil unei femeie în acele condiții să călătorească 140-150 km pe jos într-o manieră posibilă. Deci **pe când erau ei acolo, s-au împlinit zilele ca ea să nască.**

S-au împlinit zilele ca ea să nască pe fiul ei cel întâi-născut. De ce evanghelistul ne scrie că Isus este fiul întâi-născut? Înseamnă că Isus a fost primul născut și apoi ar mai fi avut alți fii? Așa cum am văzut deja în expunerea lui Matei, nu este așa. Intenția evanghelistului nu este anagrafică ci teologică. Fiul întâi născut este cel care este consacrat Domnului, este cel care este cu totul a lui Dumnezeu. Așadar evanghelistul vrea să spună că Isus va fi cu totul a lui Dumnezeu.

Și l-a înfășat în scutece și l-a culcat în iesle, pentru că nu era loc pentru ei în cameră. Toate descrierile evanghelistului ne trimit la pasaje din VT care au o semnificație a lor. A înfășa în scutece este luat din cartea Întelepțiunii, unde se spune că chiar și regele când se naște este înfășat în scutece, adică într-o manieră normală, naturală, ca cea a tuturor oamenilor. Scrie cartea Întelepțiunii: **una singură este intrarea tuturor în viață și la fel este ieșirea**, deci se sublinează normalitatea și umanitatea lui Isus.

Și l-a culcat în iesle. Acum să vedem din punct de vedere istoric ce poate fi ieslea, dar pe evanghelist îl interesa teologia. În această subliniere a lui Isus în iesle este o dojană severă pe care Luca o adresează poporului său și dojana este a profetului Isaia 1,3; unde profetul scrie: **Boul recunoaște pe stăpânul său și măgarul ieslea patronului său, dar Israele nu-l cunoaște și poporul meu nu înțelege.** Evanghelistul vrea să ne spună că poporul lui Israel este mai puțin inteligent decât un animal. Un animal, măgarul, boul, cunoaște ieslea și pe stăpânul său, Israel nu o va face niciodată, este cea ce printr-o formulare teologică Ioan în Evanghelia sa ne prezintă spunând: **A venit între ai săi, dar nu l-au primit.**

Pentru că nu era loc pentru ei în cameră. În trecut eronata traducere a acestui termen cu han sau hotel, a lăsat loc și a dat origine acelei tradiții în care aceste personaje căutau o pensiune și nu găseau nici un loc, fiind toate ocupate. Dar termenul folosit de evanghelist nu este **han**, iar Luca cunoștea termenul de han sau pensiune, folosindu-l în parabola bunului samaritan, salvând pe cel tâlhărit și rănit, îl duce într-un han, la o pensiune. Deci Luca cunoștea acest termen dar nu-l folosește, deci nu han ci **cameră.**

Dar de ce **nu era loc pentru ei în cameră?** Și aici trebuie să ne refacem la ceea ce era casa palestiniană, care de obicei era compusă din 2 ambiente: o parte internă scobită în piatră, și era partea cea mai sigură, cea mai curată, era partea unde se țineau alimentele și era partea cea mai liniștită a casei. Apoi era o parte construită dintr-un ambient unde avea loc întreaga viață familială. Aici se gătea, se mânca, aici seara se puneau tapeturi pe jos și unde întreaga familie – iar familia în acea epocă erau numeroase, formată din bunici, părinți și copii – dormea și conviețuia.

Când o femeie naștea, după cartea Leviticului era impură, era considerată impură. Aceasta, cred că este unul dintre daunele pe care religia le face umanității. Dacă există un miracol a creației acesta este nașterea unui copil. Este necesar de o minte perversă pentru a vedea în nașterea unui copil o vină care trebuia dezlegată, iertată. **Cînd se naște un copil** – scrie cartea Leviticului, cuvântul Domnului – **femeia este impură 33 de zile**, 66 dacă era fetiță. Este posibil ca nașterea unui copil să facă impură o persoană? Spun aceasta pentru că în anumite tradiții s-a strecurat această mentalitate, poluând deasemenea și spiritualitatea creștină.

Poate mai este cineva care poate își mai aduce aminte că o femeie care a născut, înainte de a intra în biserică, la intrare, parohul trebuia să o binecuvinteze, să-i facă dezlegarea, ca și cum ar avea o vină că a adus pe lume un fiu. Aceasta este o eroare a religiei! Dar cum se poate crede că nașterea unui copil poate într-o oarecare măsură să te păteze, să te facă impur. Așadar iată de ce **nu era loc pentru ei în cameră**, pentru că femeia care trebuie să nască este impură și face impur tot ceea ce atinge. De aceea iată că este colocată în partea internă a casei.

Prin **iesle**, se înțelege un loc săpat în piatră, unde era pus fânul și mâncarea pentru animale. Dar evanghelistul, dincolo de aceasta, ne dă indicații teologice, și nu indicații folclorice. Acest termen **cameră**, loc unde se poate locui, se găsește foarte rar în VT, doar de 7 ori și de 3 ori în NT. În particular este profetul Ieremia, care pare să fie citarea pe care o face evanghelistul, unde este strigătul de ajutor către Domnul prin aceste cuvinte: **speranța lui Israel, Salvatorul din pericole, de ce te comporți ca și străinul din țară, precum un călător care se oprește în camera pentru a prenota, a dormi?** Adică Ieremia îl aseamănă pe Domnul cu un trecător, care este ospitat o noapte și nici unul nu-l recunoaște. Este ceea ce se întâmplă lui Isus. Se va naște, dar nimeni nu-și dă seama de prezența sa. Deci Mesia, atât de mult așteptat în realitate nu era chiar așa de mult dorit.

Dar evanghelistul toată această presupunere vrea să o canalizeze în ceea ce este punctul central al episodului nașterii lui Isus. Așa cum am spus mesajul este identic, atât a lui Matei precum și a lui Luca, dar formularea este diferită. Mesajul identic este că Dumnezeu este iubire și această iubire vrea să ajungă la toate persoanele indiferent de comportamentul lor. Așadar pentru Matei protagoniștii sunt magi, păgâni și impuri, prin activitatea lor, deci de două ori impuri, excluși mântuirii. Dar să vedem protagoniști din Evanghelia lui Luca:

Și în ținutul acela erau păstori, stând în câmp și făcând strajă, noaptea, la turma lor. Pe timpul lui Isus, rabini se întrebau mirați: *cum de în psalmul 23 Domnul este chemat Păstorul meu?* Rolul păstorului în istoria lui Israel are două aspecte complet diferite. În perioada în care Israel era un popor nomad și beduin, păstorul avea o mare importanță. Capi poporului erau chemați păstori, Domnul însuși este chemat **Păstorul**.

Mai târziu, Israel în manieră progresivă, până a deveni definitivă, se transformă din popor nomad în popor stătător care nu se mai dedica pastoriției ci mai ales agriculturii. Așa cum știm, mereu în istoria omenirii, între agricultori și păstori este mereu un conflict, pentru că interesul unuia este în defavoarea celuilalt, păstori au nevoie de terenuri pentru a duce turmele lor să pască și agricultori au nevoie de terenuri unde să nu intre turmele, altfel li se distruge toată recolta lor.

Așadar, încet dar progresiv această figură de păstor este degradată, disprețată și în epoca lui Isus era emblema păcătoșilor. De ce? Pentru că trăiau departe de centrele locuite,

trăiau precum animalele, erau considerate animale și ei, pentru că nu puteau să se supună tuturor ritualurilor de purificare, nu puteau să meargă în sinagogă să recite rugăciunile de sâmbăta. Așadar, trăiau departe de societate și erau considerate animale, păcătoși, pentru că nu erau plătiți, erau mereu furturi și deseori omicidii și era interzis să cumperi orice lucru de la un păstor, din frică că ar fi un lucru furat sau dintr-o tâlhărie, nu aveau drepturi civile și erau considerați chiar mai rău decât un animal. În Talmud se spune că dacă cade într-o groapă un animal să-l scoți afară, dar să nu scoți din groapă nici un păgân și nici un păstor. Așa cum se poate vedea tradiția pune împreună cele două categorii protagoniste nașterii lui Isus: păgâni din Evanghelia lui Matei și păstori din Evanghelia lui Luca. Adică sunt acele persoane pentru care nu există mântuire, salvare.

Și iată, un înger al Domnului, ca și în Evanghelia lui Matei, și aici găsim îngerul Domnului care apare de trei ori, simbologia numerilor în lumea ebraică este importantă. Numărul trei înseamnă ceea ce este complet, definitiv. Am văzut în Evanghelia lui Matei, prin Îngerul Domnului nu se înțelege un înger trimis de Domnul ci Dumnezeu însuși, când intră în contact cu oameni.

Îngerul Domnului a apărut de trei ori în Evanghelia lui Matei, mereu în relație cu viața lui Isus, prin vestirea lui Iosif; pentru a apăra de intențiile omicide a regelui Irod și pentru a confirma viața după înviere. Deasemenea și aici Domnul este mereu în relația vestirii vieții: a apărut la vestirea nașterii lui Ioan adresată lui Zaharia, a apărut pentru vestirea nașterii lui Isus, Mariei și acum, aici pentru a vesti nașterea Mântuitorului, Salvatorului, păstorilor, păcătoșilor.

Și iată, un înger al Domnului s-a prezentat lor, a stat deodată lângă ei. Cum este reprezentat în tradiție îngerul Domnului? Era îngerul cu spada în mână, pentru că era imaginea lui Dumnezeu care intrând în contact cu oameni pentru a-i pedepsi. În VT când este prezentat îngerul Domnului este cel care are spada pregătită să lovească. Pentru a înțelege mai bine această imagine vizuală, avem îngerul deasupra Castelului Sf. Înger din Roma, deci acest înger este expresia pedepsei și răzbunării lui Dumnezeu.

Și aici, când citim Evanghelia, pentru a descoperi bogăția, trebuie mereu să ne punem și mentalitatea primilor auditori și ascultători, pentru că altfel nu reușim să înțelegem importanța evanghelistului. Deci avem aici păcătoșii. Păstorii sunt păcătoșii cei mai disprețuiți, care nu se bucurau de drepturi civile și tradiția spunea, și era susținută de multe rugăciuni și psalmi: când va veni Domnul ce va face? va face curățenie. Așa cum a-ți mai auzit, și în aceste zile se resimte mereu, anunțul lui Ioan botezătorul despre Isus, despre Mesia. Cum ni-l prezintă? În mână cu o săcură! Orice arbore, copac care nu produce fructe îl taie și îl arde. Aceasta era imaginea despre Dumnezeul care se aștepta, a lui Mesia care trebuia să vină. Ca atare, acești păstori sunt imaginea păcătoșilor, li se prezintă lor îngerul Domnului și ne-am fi așteptat: să îi fulgere pe toți, să-i transforme în cenușă!

S-a născut fiul lui Dumnezeu, deci trebuie să se facă curățenie, să fie distruși toți cei care pot fi un pericol!

Și iată, un înger al Domnului s-a prezentat lor și gloria Domnului a strălucit împrejurul lor. Aceasta este de neauzit, intolerabil, neacceptabil; pentru că într-o secundă cu acest verset se prăbușește întreaga teologie și tradiție religioasă acumulată de secole, la care evrei credeau.

Și ei s-au temut cu mare teamă. De ce se tem? Pentru că știu că îngerul Domnului este cel care pedepsește, deci reacția păstorilor înspăimântați de mare teamă, pentru că Dumnezeu provoca teamă. În schimb? Ce se întâmplă? În loc să fie distruși – este suficient să ne gândim la profetul Isaia când vorbește de păcătoși spune: **păcătoși sunt cuprinși de frică în Sion. O teamă ia stăpânit pe nebuni. Cine dintre noi va putea să reziste focului distrugător?** Deci Dumnezeu este cel care vine să purifice cu foc! Dar în schimbul focului distrugător este gloria Domnului – glorie este o expresie vizibilă de ceea ce este Dumnezeu și Dumnezeu este iubire – care îi învăluie cu iubirea sa care transmite viață.

Complect contrar la ceea ce clasa sacerdotală, rabini și scribii, învățații și autoritatea religioasă ebraică învăța. Nu este adevărat că atunci când: întâlnește Dumnezeu pe cei păcătoși îi pedepsește, îi distruge ... dar strigător la cer, când Dumnezeu se întâlnește cu păcătoși nu le reproșează, nu-i amenință, nici măcar nu le spune să-și schimbe viața, ci îi învăluie în iubirea Sa. Aici îngerul Domnului ar fi trebuit să spună înainte de a-i învălui cu gloria sa: Acum să vă pără rău, să vă purificați, și dacă veți face sacrificii eu am să vă învălui cu iubirea mea! Dar în schimb nu: îi învăluie cu iubirea Sa fără nici o garanție că aceste persoane se vor converti sau vor schimba viața! Dar ei sunt cuprinși de o mare teamă.

Primul lucru pe care-l face îngerul, care este Dumnezeu însuși, este să le spună: **nu vă temeți!** Verbele sunt la imperativ, este categoric. Nu aveți teamă! Dumnezeu nu provoacă teamă.

Pentru anumite persoane, de o anumită vârstă, cu toate că avem aceste afirmații ale Evangheliei, au fost educate să aibă teamă de Dumnezeu, frică de Dumnezeu, teama care era prezentată ca o virtute, dar iată că toate acestea acum sunt prăbușite, distruse. Dumnezeu nu este cel care ne induce teamă sau frică, ci Dumnezeu alungă teama și disipează frica.

În prima scrisoare a lui Ioan cap. 4, autorul o spune foarte clar: **în iubire nu este frică, pentru că cine are frică se teme de o pedeapsă, deci cine are teamă nu este perfect în iubire.** Cu Isus s-a terminat teama de Dumnezeu! Dumnezeu lui Isus alungă teama. Dacă încă avem rămășițele unei anumite educații religioase deplasate, dacă mai avem teamă de Dumnezeu să abandonăm acest Dumnezeu, pentru că nu poate fi Dumnezeul lui Isus. Dumnezeu nu induce nici frică, nici teamă. Este El însuși care spune **Nu vă temeți!**

Pentru că, iată, vă aduc o veste bună, - este verbul evanghelizare, Evanghelia este o Veste Bună – **pentru voi, de mare bucurie.** Iată în schimbul unei teribile frici sau teamă se propune o mare bucurie. Acesta este pasajul trecerii de la religie la credință. Dumnezeu religiei ne face să avem teamă, Tatăl lui Isus comunică o mare bucurie. Așadar este un pasaj gradual, **care va fi pentru tot poporul.** Evanghelistul scrie ceva scandalos, când Dumnezeu se manifestă dezmente tot ceea ce religia a propus și impus ca fiind voința Sa.

Mereu s-a învățat că Dumnezeu premiază pe cei buni dar pedepsește pe cei răi și acum în schimb se prezintă, și repet, evanghelistul anticită ceea ce va fi anunțul extraordinar a lui Isus, un Dumnezeu care chiar și pe cei răi în îmbrățișează cu iubirea sa. Ceea ce evanghelistul vrea să ne transmită este că iubirea lui Dumnezeu nu depinde de comportamentul omului, sau de răspunsul său, ci este revărsată, adresată tuturor! De ce? Expresia pe care o folosește Isus la cap 6 este: **Tatăl este binevoitor spre cei nerecunoscători și răi.**

Se înțelege că aceasta este inconcepibil, aceasta este intolerabil! Mereu, dintotdeauna ne-a fost învățat că Dumnezeu premiază pe cei buni dar pedepsește pe cei răi! Dacă persoanelor nu li se impune cel puțin un pic de frică de Dumnezeu, de teamă de Dumnezeu, cum vom reuși să-i guvernăm? Trebuie să le transmitem frică și frica care este? Acea a pedepsei lui Dumnezeu, iar pedepsei lui Dumnezeu nimeni nu poate să-i fugă. Cred că cu toți avem în memorie obsesia ochiului divin, din interiorul unui triunghi care te urmărește pretutindeni! Nu-i scapă nimic! Care scrie totul, își notează totul! Sau acele imagini înfiorătoare ale infernului deseori prezente la intrările în anumite biserici religioase.

Dar acesta este Dumnezeu religie: un Dumnezeu care te face să ai teamă și deci un Dumnezeu care nu te face să crești, să te maturizezi, pentru că frica nu face ca persoanele să crească. Ei bine, cu Isus toate acestea sunt dezmințite. Nu mai este adevărat că Dumnezeu premiază pe cei buni și pedepsește pe cei răi, buni sau răi, Dumnezeu se oferă ca iubire. Iar Isus o va face cu exemple care nu sunt de înaltă teologie ci de o mare înțelegere pentru toți. Spune: **priviți, azi strălucește soarele. Când strălucește soarele ce face? Strălucește deasupra celor care merită pe câmpul lor și ignoră pe ceilalți? Nu: când soarele strălucește o face desupra tuturor, celor buni și celor răi. Dacă azi plouă, ploaia ce face? Udă și fecundează doar gradina persoanei pioase sau udă și fecundează toate gradinile? Așadar Dumnezeu este precum soarele și precum ploaia: este oferită tuturor, fără distincții.**

Deci ceea ce evanghelistul ne spune, repet, anticipând ceea ce apoi comunitatea va face experiența lui Isus, că iubirea lui Dumnezeu se adresează fiecărei persoane. Iubirea lui Dumnezeu nu este condiționată de răspunsul omului, iubirea lui Dumnezeu, nu este atrasă de meritele persoanelor ci de necesitățile lor și va fi chiar evanghelistul Luca cel care va dezvolta acesta, prezentând în templu persoana care mai pioasă nu poate fi, fariseul, care se lauda și se îngânfa pentru inutilele sale merite (postesc de două ori pe săptămână) și păcătosul, pătat cu numele incancelabil de impur, care era atât de păcătos încât nici nu are curaj să-și ridice ochi spre cer și spune: **Doamne, vezi ce viață mizarabilă, nenorocită am? Dar cu toate acestea, aratămi îndurarea Ta.** Iubirea lui Dumnezeu trece deasupra meritelor inutile ale fariseului și se simte în mod irezistibil atrasă de nevoile păcătosului. Aceasta este **Vestea cea Bună.**

Și continuă îngerul: **astăzi în cetatea lui David vi s-a născut un Mântuitor, Salvator.** Nu este adevărat că s-a născut un răzbnător, unul care pedepsește. S-a născut un Salvator, cel care eliberează. **Care este Cristos Domnul.** După care li indică semnul cunoașteri **pruncului înfășat în scutece și culcat în iesle. Și deodată a fost împreună cu îngerul o mulțime de oștire cerească, laudând pe Dumnezeu - și acum vom vedea importanța acestei laude - și spunând: Glorie lui Dumnezeu în cele preainalte - ceea ce înseamnă manifestare vizibilă a ceea ce este Dumnezeu - și pe pământ pace.**

Când în Evanghelie întâlnim expresia **Pace** trebuie să o încercăm de semnificatul pe care-l avea în cultura ebraică. Pace este un termen care înglobează tot ceea ce face bine omului. Am putea să-l traducem, în limba noastră, într-o manieră mai comprensibilă: **Fericire**, pentru că Dumnezeu vrea fericirea oamenilor. Dorința oamenilor, fericirea, este deasemenea și voința lui Dumnezeu asupra oamenilor. Aspirația maximă a oamenilor este să fie fericiți! Aceasta este voința lui Dumnezeu. Așadar corurile de îngeri: **Glorie lui Dumnezeu în cele preainalte și pe pământ să fie fericire, oamenilor pe care îi iubește.** În

trecut se avea o traducere incorectă și ne întrebăm când transformările biblice din ultime 30 de ani vor avea efect și asupra reformei liturgice.

Dar încă este nevoie de o schimbare liturgică care nu se știe când va avea loc și care este încă în contradicție cu realitatea biblică și evanghelică. Dar fără să așteptăm putem să o schimbăm noi. Pentru că încă în Gloria, se continua cu acea traducere, victima unei culturi religioase a ritului, în care încă se spune: și pace pe pământ oamenilor? Care oameni? De bună voință, de bună plăcere, adică nu tuturor! Pace cui? Doar celor care merită. Era categoria meritului, propriu cea care Isus a venit să o dezminț.

În schimb exacta traducere, nu este că textul grec s-a schimbat, el a rămas la fel dar ... se vede că ideologia poate influența asupra unei traduceri. Cum era o cultură toată fondată asupra meritelor, pe virtute, era inacceptabil ca gloria lui Dumnezeu, pacea lui Dumnezeu să fie adresată întregii umanități. Nu, pacea cui? Oamenilor de bună voință. Deci celor care nu o merită, pace altora ... nimic. Dar anunțul îngerului este: **și pace oamenilor pe care El îi iubește, adică întregii umanități**. Dorința lui Dumnezeu este fericirea oamenilor. Cât de departe este aceasta de anumite tradiții spirituale religioase. Așa cum poate știți, unor teologi dacă li se ia durerea și suferința rămân șomeri, pentru că avem o întregă tradiția în care este mai ușor să asociem lui Dumnezeu durerea și suferința, decât să asociem fericirea și bucuria. De ce subliniez aceasta? Pentru că victimele acestei tradiții religioase, numeroase persoane se simt în culpă în momentele fericite ale existenței lor și nu reușesc să se bucure deplin de ele. Așa cum viața este făcută, sunt momente frumoase și alte mai puțin plăcute și negative. Iar aceste persoane nu reușesc să de bucure nici de acele momente plăcute ale existenței lor, de ce? Pentru că dacă le vede cel de sus, mai devreme sau mai târziu se întâmplă ceva. Și avem acele expresii populare care atunci când se întâmplă ceva negativ, spun: am presimțim, ne mergea totul prea bine, eram prea fericiți. Adică Dumnezeu era gelos de fericirea oamenilor, și nu era posibil ca acea familie să fie fericită, să fie liniștită, trebuia să i se trimită o cruce, o greutate. Nu! Aceasta este fals: fericirea omului este voința lui Dumnezeu și Dumnezeu cu totul colaborează pentru fericirea oamenilor.

Și a fost că, după ce îngerii au plecat de la ei în cer, păstorii au zis unii către alți: Să mergem deci până în Betleem și să vedem lucrul acesta care a avut loc, pe care Domnul ni l-a făcut cunoscut. Și au venit în grabă și i-au găsit pe Maria și pe Iosif și Pruncul culcat în iesle. Și după ce l-au văzut, au făcut cunoscut cuvântul care le fusese spus despre acel Copilaș. Ce spun? Că acest copil le-a fost prezentat ca pe un Salvator, că le-a fost anunțată o Vestă Bună și că iubirea lui Dumnezeu i-a acoperit cu lumina sa. Dar ceea ce spun păstori este extraordinar, nemaiauzit! Fiindcă nu reintră în parametri cunoașterii spirituale a epocii și a tradiției religioase iudaice.

Și de fapt evanghelistul spune: **Și toți cei care auzeau se mirau de cele spuse lor de către păstori**. Surpriza este mare, prea mare. Cum este posibil ca Dumnezeu să se manifeste păcătoșilor? Cum este posibil ca în loc să-i distrugă, îi învăluie cu iubirea sa? Cum este posibil ca Domnul în loc să se prezinte ca un judecător care pedepsește pe cei răi, se prezintă chiar ca și salvatorul lor? Dacă este adevărat ceea ce păstori spun se prăbușește tot ceea ce religia ne-a învățat de Dumnezeu. Am putea spune cu o expresie: **prin nașterea lui Isus, se termină cu religia și începe un nou raport cu Dumnezeu care este bazat pe credință**.

Așadar, toți sunt mirați de această veste, pentru că este ceva nou, nu s-a mai auzit niciodată de așa ceva? Dar? **Dar Maria păstra în minte (inimă) toate aceste cuvinte** sau

fapte. Mirarea este pentru toți, chiar și pentru Maria, dar Maria nu o refuza și aici evanghelistul începe să ne prezinte procesul de creștere a acestei femei, care va trebui să se transforme printr-o manieră dureroasă, dar vom vedea aceasta în a doua parte, din mama lui Isus în discipola lui Cristos și nu va fi deloc ușor pentru Maria. Așadar Maria și ea mirată, nu refuză această noutate dar o meditează. Inina în lumea ebraică înseamnă minte, conștiință.

Dar iată finalul, un final surprinzător: **Și păstori s-au întors, glorificându-l și lăudându-l pe Dumnezeu.** Aici Luca exagerează, nu este posibil că scrie aceste cuvinte. Dumnezeu în acea epocă, așa cum am văzut, era conceput departe de oameni, stătea în al șaptelea cer. Era Pământul, un primul cer unde erau stelele și astrele, un al doilea, un al treilea unde era colocat paradisul; un al patrulea, un al cincilea, un al șaselea ... și un al șaptelea cer și deasupra cerului al șaptelea era Dumnezeu.

Rabini, așa cum spuneam erau persoane precise și le plăceau lucrurile clare: care este distanța dintre un cer și altul? Între un cer și altul era o distanță de 500 de ani, de aceea înseamnă că al șaptelea cer se afla la 3500 de ani de mers, de aceea un Dumnezeu neavizabil. Așadar acest Dumnezeu, departe de umanitate, era înconjurat de 7 îngeri – numărul 7 este perfecțiunea – chemați și îngeri servitori, care aveau datoria să-l laude și să-l glorifice. A lăuda și glorifica era de datoria ființelor spirituale cele mai pure, mai cristaline, acele admise prezenței lui Dumnezeu, departe de oameni.

Aici, ceea ce scrie evanghelistul este ceva, incredibil, nou: păcătoșii – pentru că păstori erau considerați păcătoși – o dată ce l-au întâlnit pe Domnul sunt persoane care devin intime, și exact ca și îngerii servitori, îl pot lăuda și preamări. Dumnezeu nu este departe de oameni ci le este intimi. Așa cum am spus înainte, Dumnezeul lui Isus nu este un Dumnezeu departe de oameni, la care oameni trebuie să meargă ci un Dumnezeu care cere să fie primit, pentru a se contopi cu omul, a deveni același lucru cu el și a dilata astfel capacitatea sa de iubire. Deci **păstori se întorc, lăudând și glorificând pe Dumnezeu.**

O dată ce au fost învățuți de iubirea lui Dumnezeu, păstori, adică persoanele considerate cel mai departe de Dumnezeu, desfășoară aceiași funcție a ființelor cele mai apropiate. Așadar se vede cu Isus, că evanghelistul anticipă aceste scene, care schimbă complet raportul cu Dumnezeu. Persoanele care noi considerăm cel mai departe, cele mai îndepărtate de Dumnezeu, cine știe, poate sunt persoanele care, precum îngeri, sunt cele mai apropiate.

Toată activitatea lui Isus a fost aceea de a trage, a conduce persoanele din lumea religioasă în aceea a credinței. Reamintesc că prin religia se înțelege tot acel sistem format din comportamente pe care omul trebuie să le aibă față de Dumnezeu. Prin religie se înțelege ceea ce omul face pentru Dumnezeu. Ei bine, Isus prezintă ceva complet nou, o față a lui Dumnezeu complet diferită, nu un Dumnezeu care cere ci un Dumnezeu care se oferă. Așadar prin credință se înțelege acceptarea, primirea a ceea ce Dumnezeu face pentru oameni.

Ca atare, avem două moduri complet diferite: în primul omul, așa cum am văzut, trăiește pentru Dumnezeu; în al doilea omul trăiește din Dumnezeu, și cu Dumnezeu și ca Dumnezeu, merge spre alții. Acest pasaj de la religie la credință nu este ușor și fără durere și mai ales are nevoie de timp.

Așadar evanghelistul în figura părinților lui Isus ne face să vedem cum aceste persoane care, chiar fiind protagoniste extraordinare, unice și irepetibile experiențe a

Spiritului, au dificultăți să abandoneze lumea religiei, simbolizată de Lege, pentru a se deschide lumii credinței reprezentată de iubire.

Evangelistul ne prezintă în continuare, după episodul nașterii, dificultatea drumului parcurs de părinții lui Isus, de a accepta noutatea Spiritului. Când suntem născuți și crescuți sub protecția religiei, când am supt religia împreună cu laptele matern, când religia devine parte din DNA nostru, ei bine, nu este ușor să o dezrădăcinăm și să o eliminăm.

Deci evangelistul scrie că: **Și când s-au împlinit opt zile pentru circumcizia Lui, I-au pus numele Isus, numit așa de înger înainte să fi fost zămislit în pânțe (trup).** Pare să fie un denunț pe care-l face evangelistul, se pare că incredibila experiență pe care a făcut-o Maria, în Nazaret, plină de Spirit, este ca și congelată, în așteptare, să preia o formă și să înflorească în existența sa. Spiritul Sfânt s-a coborât asupra sa, puterea celui Preaînalt a umbrit-o, a scris evangelistul, îngerul le-a spus că copilul care-l va naște va fi chemat **fiul lui Dumnezeu.**

Dar Maria și Iosif îl supun pe Isus circumciziei, pentru a-l face fiul lui Avram, cel care era fiul lui Dumnezeu. Iată, nu este ușor să te sustragi impunerii Legii și a religiei. Deci Maria și Iosif doresc să-l facă fiul lui Avram – circumcizia înseamnă aceasta – ceea ce în schimb era deja fiul lui Dumnezeu, vreau să-l diminuiască pe Isus.

Și când s-au împlinit zilele pentru curățirea lor, - am văzut deja că nașterea o făcea pe mamă impură - **după legea lui Moise.** Termenul **Lege** în acest pasaj, evangelistul îl va pune sistematic de 5 ori, precum erau 5 cărți a Legii. Termenul tehnic este **pentateucul**, sunt 5 cărți a Legii, cele de la Geneză la cartea Deuteronomului. Deci termenul **Lege** în acest pasaj este repetat cu insistență de 5 ori, pentru a face să se vadă că Maria și Iosif, părinții lui Isus, sunt încă sub Lege. Evangelistul este cel care este autorul a ceea ce numim Faptele Apostolilor și anticipă ceea ce va fi rezistența Bisericii din Ierusalim. O Biserică care este încă sub Lege, îi va fi dificil să accepte noutatea Spiritului lui Isus.

L-au dus la Ierusalim ca să-l înfățișeze Domnului. Așadar, vreau să consacre la templu ceea ce era deja consacrat de Spiritul Sfânt. Îl duc la Ierusalim, la templu pentru două rituri disticte: unul era purificarea mamei și altul pentru răscumpărarea fiului întâi născut. Mama care naștea, era considerată impură și scrie în cartea Leviticului: **nu va atinge nici un lucru sfânt și nu va intra în Sactuarius, până nu i s-au împlinit zilele purificării sale.**

Așadar, femeia după naștere trebuia să prezinte copilul pentru purificare și trebuia să ofere, scrie mereu în cartea Leviticului: **un miel de un an, ca olocaust și un porumbel sau o turturea în sacrificiu ... pentru păcat.** A aduce pe lume un copil era considerat ca un păcat comis și era necesar să se ofere un sacrificiu lui Dumnezeu.

După cum este scris - și evangelistul insistă - **în Legea Domnului: orice întâi-născut de parte bărbătească se va numi sfânt pentru Domnul.** Fiecare primul născut care se naștea era, aparținea lui Dumnezeu pentru a-i servi Lui. Pentru răscumpărare trebuia oferită o ofertă. Deci evangelistul prezintă Maria și Iosif care merg să îndeplinească aceste două rituri, cel al purificării mamei și cel al răscumpărării copilului dar ... numai primul va fi făcut. Mama va fi purificată dar copilul nu va fi răscumpărat, pentru că Isus, așa cum am văzut, evangelistul îl va numi întâi-născutul, va fi și va aparține cu totul lui Dumnezeu, va fi consacratul lui Dumnezeu. Deci Isus nu va putea fi răscumpărat, El va continua să aparțină lui Dumnezeu.

Și ca să aducă jertfă, după cum este spus în Legea Domnului. Nu era necesar să repete, era suficient să spună: **precum prescris.** Știm deja că era Legea Domnului dar evanghelistul dorea să ajungă la cifra 5 a pentateucului.

Iar aici evanghelistul ne prezintă două cortee diferite: calea Legii care se opune celei a Spiritului. Deci Maria și Iosif merg la Templu pentru a împlini Legea dar chiar la templu se găsește un om, care este animat de Spirit. Și evanghelistul scrie din nou: **Și iată** - de fiecare dată când întâlnim exaltația **iată** în evanghelii, este pentru că evanghelistul dorește să ne prezinte ceva nou, extraordinar, imprevedibil - **și iată, era un om în Ierusalim, cu numele Simion, și omul acesta era drept și evlavios, așteptând mângâierea lui Israel; și Spiritul Sfânt era peste el. Și a fost înștiințat prin Spiritul Sfânt că nu va vedea moartea înainte de a-l vedea pe Cristos Domnul. Și a venit în Spirit în templu.** Așadar iată două cortee: Maria și Iosif merg spre templu pentru împlinirea legii; omul mișcat de Spirit merge spre templu pentru ... pentru a împiedica un rit inutil.

Au făcut fiul lui Avram ceea ce era fiul lui Dumnezeu și vor să consacre Domnului ceea ce era deja sfânt, din momentul conceperii. Deci întâlnirea și contrastul între Simeon și părinți are loc la intrarea în templu, înainte de acțiunea liturgică, care încearcă să-l împiedice. Evanghelistul dorește să prezinte acest contrast între Spirit și Lege și anticipă ceea ce va fi experiența comunității creștine, care va abandona legea lui Moise pentru a îmbrățișa Spiritul lui Dumnezeu. Așa cum știm, Luca este cel care prezintă în Fapte Ap. scena Pentecostei, de ce?

Pentecoste era o sărbătoare ebraică, care comemora darul Legii dat lui Moise pe muntele Sinai. Iată de ce Luca, chiar în ziua în care evrei comemorau darul Legii face să coboare Spiritul Sfânt. Comunitatea creștină nu va mai fi condusă de Lege ci de Spirit, nu mai este ascultare și supunere ci asemănare. În timp ce Legea discrimina și separa oameni, iubirea îi apropie pe toți. Aceasta este noutatea adusă de Isus.

Deci iată contrastul între Maria și Iosif care duc copilul pentru a-l oferi și consacra Domnului și omul condus de Spirit care încearcă să împiedice un rit inutil și de fapt iată incidentul: **El l-a luat (primit) în brațele sale.** Aproape că Simion smulge copilul lui Maria și lui Iosif, îl ia pentru a încerca să împiedice acest rit inutil. **Și l-a binecuvântat pe Dumnezeu și a spus** - și aici este o binecuvântare care are un sfârșit surprinzător: **Acum lasă pe servul tău să plece, Doamne, după cuvântul tău în pace, pentru că au văzut ochii mei mântuirea ta, pe care a-ți pregătit-o înaintea feței tuturor popoarelor** - iată noutatea - **Lumină spre eliberarea națiunilor.** Termenul **națiuni** este un termen cu care se indică popoarele păgâne. Aceiași noutate pe care am văzut-o în Evanghelia lui Matei iat-o și în Luca: Isus este lumina, nu numai pentru poporul său, pentru Israel ci Isus este lumina pentru toată umanitatea **și glorie poporului tău Israel.**

Și Tatăl său și mama sa se minunau de ceea ce vorbea despre El. Tatăl și mama care reprezintă Israel și miră de ceea ce este spus de Isus, pentru că Isus, Mesia, trebuia să inaugureze regatul, împărăția lui Israel care domina păgânii. Ce este această noutate că El va fi lumina și salvarea chiar și a popoarelor păgâne? Ceea ce va fi conflictul lui Isus cu comunitatea sa și cu poporul său va fi incompreensiunea misiunii sale. Isus vorbește de împărăția lui Dumnezeu, ei așteptau împărăția lui Israel.

Am văzut de altă dată în Faptele Ap cum evanghelistul, într-o manieră umoristică, prezintă Isus care, considerând că discipoli nu au înțeles nimic, absolut nimic, gândiți-vă că la ultima cină se ceartă între ei pentru a ști cine este cel mai mare dintre ei! O dată înviat

îi cheamă la un fel de exerciții spirituale, am putea spune azi, chiar de 40 de zile și pentru 40 de zile le vorbește lor de un singur argument. Gândiți-vă: Isus înviat, în persoană, deci văd condiția sa divină, care pentru 40 de zile vorbește de un singur argument. Scrie evanghelistul: **Și pentru 40 de zile le vorbi lor de ... împărăția lui Dumnezeu.** O, în sfârșit au înțeles? În a 40 zi unul din discipoli spune: **bine, Mesia, dar ... împărăția lui Israel când o vei instaura?** Este cea ce pe ei îi interesa! Erau interesați de împărăția lui Israel nu de împărăția lui Dumnezeu, deci Maria și Iosif, tatăl și mama, reprezintă acest popor a lui Israel, care se miră de această noutate. Noi trebuie să dominăm păgânii! Ce este această lumină de salvare chiar și pentru păgâni? Ca atare se miră de această afirmația.

Și Simion i-a binecuvântat și i-a spus Mariei, mama Lui – nu era necesar ca evanghelistul să sublinieze că Maria este mama lui Isus, o știam deja. Dar scriind mama, evanghelistul vrea să înțelegem care sunt originile, poporul, deci acest mesaj înseamnă că în Maria vede reprezentat Israel, din care are originile Isus. **Iată** - iată din nou surpriza – **acesta este rânduie spre căderea și ridicarea multora în Israel.** Ei bine, ceea ce până acum este declarat, Maria deja o știa, pentru că a fost ea care când vizitează pe Elisabeta exclamă că Domnul a răsturnat pe cei puternici de pe tronuri și a ridicat pe cei umili, deci confirmă așteptările din partea poporului, dar?

Și iată un duș rece - **și, ca semn de împotrăvire, chiar sufletul tău va fi străpuns de o sabie, ca să fie descoperite gândurile multor inimi.** Această spadă care va trece prin inima ei, mai bine spus întreaga viață a Mariei, figura poporului, nu sunt, așa cum apoi diferite devoțiuni le oferă (din secolele XVI-XVII), durerea, suferințele Mariei. Nu are nici o legătură cu acestea. Spadă în limbajul biblic este imaginea cuvântului lui Dumnezeu, este cuvântul lui Dumnezeu, când este acceptată întră în intimitatea persoanelor, o atraversează și cauzează o diviziune. O găsim, dacă doriți, în scrisoare către evrei, la cap 4, unde autorul scrie: **cuvântul lui Dumnezeu este eficient și mai tăios decât orice spadă cu două tășuri. Ea penetrează până în punctul de a divide sufletul și spiritul.** Aceasta este imaginea spadei. Este cuvântul lui Dumnezeu, deasemenea, în cartea apocalipsei, se citește că: **din gura Domnului a ieșit o spadă ascuțită a Spiritului, adică cuvântul lui Dumnezeu.** Așadar spada este cuvântul lui Dumnezeu. Așadar, Simion mamei lui Isus îi spune: **ție o spadă – adică cuvântul lui Isus – va atrăversă viața ta și te va constrânge să faci alegeri dureroase.** Și va fi în ceea apoi vom vedea, va fi procesul dureros de creștere a Mariei, care din Mama lui Isus va trebui să devină discipola fiului său, iar aceasta nu va fi ușor și nici fără durere.

De fapt prima oară, și am putea spune singura oară, când Isus i se adresează mamei în această Evanghelie, ea va fi distrusă, tăiată în două. Singura oară. Gândiți-vă, Luca este evanghelistul care cel mai mult exaltează figura Mariei și singura oară când în această Evanghelie Isus va vorbi mamei va fi un cuvânt de reproș, de dojană. Iată de ce cuvântul care este precum o spadă va atrăversă viața Mariei și o va constrânge să facă alegeri dureroase.

Și aș vrea să reasum, dar este important să o facem, pentru că acest episod este cel mai puțin comentat și fără concluzii, dacă îl prezentăm și îl interpretăm literar. Este cel referitor la pierderea lui Isus în templu. Biserica îl prezintă pentru sărbătoare sf. Familii dar în loc să pară o familie sfântă mai degraba pare o familie distrată și neatentă. Este un episod unde nimeni nu are o poziție plăcută. Nu fac o figură prea frumoasă părinții care pierd fiul și nu-și dau seama! Și își dau seama de aceasta după o zi întregă, dar cum este

posibil? Nu face o figură frumoasă nici Isus: Dacă chiar vroiai să rămâi în Ierusalim, puteai cel puțin să-i anunți?

Mai mult, când părinți îl găsesc după trei zile spun: **Preocupați te căutam!** Iar el cu o fața surprinsă răspunde: **de ce m-ați căutat?** și le reproșează, îi consideră ignoranți: **nu știți** – iată este un episod care dacă îl luăm literar și istoric este un episod neașteptat. În trecut, așa cum știm, încercând să se justifice, nu făcea alceva decât să se îngreuneze această scenă. Așa cum știm sunt încă biserici unde de o parte stau bărbați și de alta femeile, așadar se credea că erau doua caravane una unde era Iosif, alta unde era Maria, și astfel fiecare părinte credea că Isus este cu celălalt. Așadar să vedem ce ne spune evanghelistul. Înainte de toate în acest episod, singurul care are un nume este Isus. Când evanghelistul nu prezintă numele personajelor înseamnă că aceste personaje sunt reprezentative. Așadar se vorbește de tatăl și mama lui Isus, părinți săi dar nu vor fi niciodată nominalizați, nici Iosif și nici Maria.

Deci evanghelistul ne spune: atenție, nu îți prezint o istorie de cronacă ci un adevăr teologic. Și evanghelistul prezintă mirarea poporului lui Isus, tatăl și mama, care nu înțeleg imediat alegerile acestui Mesia. De ce? Acest Mesia nu urmează urmele părinților, ci îl urmează pe Tatăl și aceasta pentru ei este preocupant, alarmant, este falimentul tuturor așteptărilor pe care le aveau despre acest Mesia.

Așa cum știm și scrie evanghelistul că: **cum au împlinit toate lucrurile după Lege se întorc la Nazaret și apoi ca și în fiecare an** – așadar este o familie religioasă – **merg la Ierusalim pentru a sărbători Paștile**. Și când Isus împlinește 12 ani îl aduc și pe el: **fiind terminate zilele, întorcându-se ei, Isus copil rămase în Ierusalim și nu știa părinți săi**. Iată, evanghelistul ne prezintă un Isus care nu-i urmează pe părinți, ci Îl urmează pe Tatăl. Ei trebuiau să știe deja pentru că atunci când îngerul Domnului a anunțat lui Zaharia nașterea lui Ioan a folosit o expresie răsunătoare. A folosit o expresie a profetului Malachia dar cenzurând a doua parte. Profetul Malachia anunță venirea lui Masia spunând: **este aici pentru a purta inima taților spre fii** – inima este mintea - **și a fiilor spre Tați**. Deci trecutul care trebuie să se deschidă și să accepte noul dar și noul care trebuie să accepte trecutul. Dar îngerul Domnului anunță lui Zaharia nașterea lui Ioan și spune: **el este aici pentru a purta inima taților spre fii**. Și cea a fiilor spre tați unde rămâne? Nu. Cu Isus este vechiul care trebuie să accepte, să primească, să se deschidă noutății și nu noul care trebuie să accepte vechiul. Dar părinți încă nu înțeleg aceasta. Se gândesc că Isus îi urmează, că urmează tradiția lui Israel. Nu înțeleg în schimb că ei sunt cei care trebuie să-l urmeze pe Isus.

Crezând că este în caravană, au merg o zi de drum, apoi l-au căutat printre neamuri și cunoscuți și negăsindu-l s-au întorsc la Ierusalim, pentru a-l căuta. Și în a treia zi îl găsiră în templu, sezând în mijlocul maștrilor – a sta în mijloc este imaginea în care Biblia prezintă Înțelepciunea lui Dumnezeu, deci Isus este prezentat ca și Înțelepciunea divină – **în timp ce-i asculta și îi întreba**. Dar se pare că nu le dădea posibilitatea să răspundă, deci Isus este în mijlocul doctorilor templului, îi ascultă și mai ales în interoghează - și toți cei care îl ascultau erau mirați, șocați, pentru că nu acceptau răspunsurile lui Isus, întrucât data viitoare când Isus va intra în templu aceiași maștri, învățați și doctori a Legii, vor încerca să-l omoare. Deci evanghelistul prezintă un Isus care vorbește de Dumnezeu, fiindcă aceasta era tema discuției, într-o manieră complet nouă, nu cea impusă și cunoscută de doctori Legii ci cea pe care El ca Fiu a experimentat-o.

Dar iată scena incidentului: și văzându-l erau mirați și îi spuse mama sa - și evanghelistul evită să nominalizeze pe Maria sau Iosif, și aici Maria comite prima greșală. Folosește un termen pentru a spune **Fiule** care înseamnă **cel care eu l-am născut**, adică cel asupra căruia eu am drepturi, cel care are îndatoriri față de mine. Am putea încerca să traducem prin termenul **Copilul meu** sau **Fiul meu**, deci cel care într-o oarecare măsură îmi aparține. Este poporul lui Israel care crede că are drepturi asupra lui Isus, care crede că Isus are îndatoriri față de el. Deci prima eroare: **copilul meu, fiul meu, de ce ne-ai făcut asta?** -și iată a doua eroare- **iată, tatăl tău și eu preocupăm te căutam.**

Dar iată imediat pregătit răspunsul lui Isus. Repet, dacă considerăm istorie este răsunător. Singura dată în toată Evanghelia lui Luca în care Isus se adresează mamei este pentru a-i reproșa. Iată spada profetizată de Simeon, care intră în viața Mariei. **Și spuse lor: de ce mă căutați?** aceasta este absurd, istoric vorbind. Cum poate spune: de ce mă căutați? deci Isus se distanțează de mamă și tată, spunând: de ce mă căutați?

Iar apoi îi face ignoranți: **nu știți?** - deci este ceva care trebuiau să știe - dar ce trebuiau să știe? **Că în lucrurile** - și iată că Isus sublinează - **Tatălui Meu, trebuie să fiu eu!** Mama a comis eroarea spunând: tatăl tău și eu. Nu, atenție Maria, adu-ți aminte că Tatăl meu nu este domnul Iosif. Tatăl meu este un altul. **În lucrurile Tatălui meu eu trebuie să stau!** Deci Isus se distanțează de familia sa. Vă aduce-ți aminte, că spuneam că tatăl este cel care în viață transmite fiilor deasemenea și tradiția religioasă. El nu este fiul lui Iosif ci Fiul lui Dumnezeu! Nu este moștenitorul tradițiilor lui Israel ci testimoneanța, revelația vizibilă a iubirii lui Dumnezeu pentru întreaga omenire.

Și iată concluzia: **Ei nu înțeleseră ceea ce le-a spus lor.** Acesta va fi motivul conductor în toată Evanghelia: **nu înțeleg!** Aceași expresie o vom regăsi în gura discipolilor: **Nu înțeleg ceea ce Isus le-a spus lor.** Ei așteaptă un Mesia reformator a instituției religioase. Isus a venit și distruge instituția religioasă, fiindcă în noua relație pe care El o propune cu Tatăl sfintele instituții ale lui Israel nu mai au loc. **Dar ...** - și iată că continuă creșterea și maturizarea Mariei - **coborâ cu ei și veni la Nazaret. Și era supus lor și mama sa conserva toate aceste cuvinte în inima sa.**

Deci Maria nu înțelege, se miră, este ceva ce nu înțelege dar frumusețea Mariei este că nu refuză noutatea. Ea este cea care s-a deschis noutății în viața ei, chiar și atunci când nu înțelege continuă să accepte, așadar Maria, scrie evanghelistul: **conserva toate aceste cuvinte în inima sa.** Și va sosi momentul în care aceste cuvinte care acum sămănate în inima sa vor încolți și vor transforma mama lui Isus în discipola lui Cristos, dar strada este încă lungă și dureroasă.

Așadar concludem această rapidă călătorie asupra Evanghelilor de Crăciun. Sper ca să facă mai bogată și mai ales mai autentică și adevărată această sărbătoare, care nu peste mult timp urmează să o celebrăm.